

ТЕМА НОМЕРА: "Євхаристія - центр християнського життя"

ГОЛОС СЕМІНАРІЇ

ГАЗЕТА ВИЩОЇ ДУХОВНОЇ СЕМІНАРІЇ СВЯТОГО ДУХА

№ 8 червень-серпень / 2010

Я – хліб життя.
Хто приходить до мене
– не голодуватиме

(Йн 6, 35)

"Хочу з
Божою допомогою"

2

"Євхаристія -
це повернення до джерела"
розмова з о. Константином
Василенко МІС

14

"За компанію", пішли
до...

КОСТЬОЛУ

34

Зміст

ВАЖЛИВА ПОДІЯ

“Хочу з
Божою допомогою”

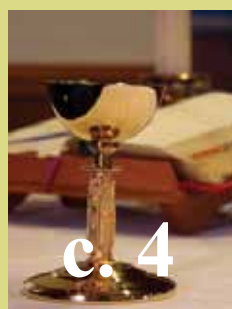
с. 2

ЛІТУРГІЙНИЙ РІК

УРОЧИСТІСТЬ
ТІЛА І КРОВІ
ГОСПОДНЬОЇ

с. 22

ТИ Є СВЯЩЕНИК НАВІКИ...

ЄВХАРИСТІЯ І ТАЇНСТВО
СВЯЧЕНЬ

с. 4

СЛУЖІННЯ БЛИЖНІМ

ЛЮБИТИ ОЗНАЧАЄ
СЛУЖИТИ

с. 23

ВІРУЮ В СВЯТОГО ДУХА...

СВЯТИЙ ДУХ І МІСТЕРІЇ
ЦЕРКВИ

с. 8

МІЖ ІНШИМ

ДИТЯЧІ РОКИ
ПАПИ
БЕНЕДИКТА XVI

с. 24

ДОРОГА ДОСКОНАЛОСТІ

БУТИ ДОБРИМ ЯК ХЛІБ
СВ. БРАТ АЛЬБЕРТ
ХМЕЛЬОВСЬКИЙ

с. 12

СЕМІНАРІЙНЕ ЖИТТЯ

ВІДПУСТ У “СЕРЦІ НАШОЇ
ДІСЦЕЗІЇ”

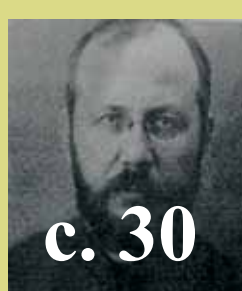
с. 26

РОЗДУМИ ПРО МОЛИТВУ

МОЛИТВА
ПРОСЛАВЛЕННЯ

с. 18

ПОСТАТЬ

“Я ДВОМ БОГАМ,
ТОБТО БОГОВІ І
РАДЯНСЬКІЙ ВЛАДІ,
СЛУЖИТИ НЕ БУДУ!”
О. ФЕЛІКС ЛЮБЧИНСЬКИЙ

с. 30

СТОРИНКА МІНІСТРАНТА

ПОСТАВИ ТА ЛІТУРГІЙНІ
ЖЕСТИ
(ПРОДОВЖЕННЯ)

с. 20

AD MAIOREM DEI GLORIAM

ТОРКАЮЧИСЬ ОРГАННИХ
ДУШ
РОЗМОВА З ДМИТРОМ ТИТЕНКО -
ОРГАННИМ МАЙСТРОМ

с. 32

Голос семінарії № 8
червень-серпень/2010

Газета

Вищої Духовної Семінарії
Святого Духа

Кам'янець-Подільської дієцезії
Римо-Католицької Церкви
(для внутрішнього користування)

Головний редактор і фотограф:
кл. Грабовський Ростислав

Редакція:

дк. Кримський Ростислав
кл. Жарук Олег
кл. Ленчук Сергій
кл. Росочинський Ярослав
кл. Мазур Віктор
кл. Фізер Євген

Співпраця:

кл. Петренко Артем
кл. Матвійчук Мирослав
кл. Садовий Олександр

Церковний консультант:
о. Грумицький Вячеслав

Літературний редактор:
с. Лисенко Устина OSB

Комп'ютерна верстка:

кл. Жарук Олег
кл. Грабовський Ростислав

Відділ розповсюдження:
кл. Кльоц В'ячеслав

Адреса редакції:

Вища Духовна Семінарія
вул. о. В. Ванагса 14
м. Городок
Хмельницької обл.
Україна, 32000
тел.: (03851) 3-21-43
тел/факс: (03851) 3-14-84
e-mail: golosseminarii@ukr.net

Редакція має право редагувати та скорочувати подані матеріали. Рукописи не повертаються і не рецензуються. При передруці посилання на «Голос семінарії» обов'язкове.

ВСТУПНЕ СЛОВО

«Життя священика повинно бути євхаристійним...»

кл. Ростислав Грабовський

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР

недикт XVI у синодальній апостольській адхортації «SACRAMENTUM CARITATIS» зазначає наступне: «Передусім необхідно підкреслити, що зв'язок між Свяченнями та Євхаристією найбільш видимий під час Святої Служби, яку celebрує єпископ або пресвітер в особі Христа, Голови» (п. 23).

Найбільший дар Господа для кожної людини – Таїнство Євхаристії, адже у Ньому присутній Сам Бог і цей факт має спонукати людину задуматися над тим, як вона переживає Євхаристію, чи не є це для неї сірою подією повсякденності? Справжній християнин приходить на Святу Літургію з великим прагненням живого Бога, для нього Євхаристія не може бути простою звичкою. Це величний акт поєднання землі та неба, Святого і Всемогутнього Бога та грішної і немірної людини.

Так говорив отець єпископ Віталій Скомаровський, який цього року провадив для нас великопісні реколекції. Він додав також, що Євхаристія повинна бути центром релігійного життя не лише священика, а кожного християнина, адже ми всі покликані до святості, до перебування з Богом у вічному блаженстві. Саме це Таїнство є найкращим даром для освячення людини і найкоротшою дорогою до неба.

Під кінець Року Священства ми хотіли б звернути увагу на Таїнство Євхаристії в контексті священницького життя. Адже ці таїнства нероздільні, більше того, вони були встановлені Ісусом Христом одного дня, у Великий Четвер. Про зв'язок поміж ними Папа Римський Бе-

святий під час Святої Меси є «alter Christus» (другий Христос), відправляючи Євхаристію, дає найбільше з того, що може дати людині – самого Христа, а нам, в свою чергу, слід добре приготуватися до гідного Його прийняття. ■

Дорогі читачі!

З радістю почуємо ваші пропозиції та зауваження стосовно газети «Голос семінарії». Хотілося б також почути, що Вас цікавить у житті священика чи семінариста, а мивізьmemoце під увагу і на сторінках газети висвітлимо ваші пропозиції.

Свої уваги можете надсилати на нашу поштову адресу або на наш e-mail: golosseminarii@ukr.net

НОВОВИСВЯЧЕНІ ДИЯКОНИ

КРИМСЬКИЙ РОСТИСЛАВ

Парафія: св. Франциска м. Вінниця

Практика: парафія Непорочно-го Зачаття Пресвятої Діви Марії с. Писарівка

ВАСИЛЕВСЬКИЙ ВАДИМ

Парафія: Святого Духа с. Дзигівка

Практика: парафія св. Войцеха с. Гвардійське

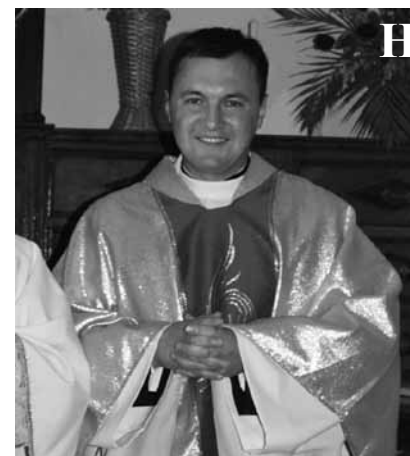

ПІДКОВА ВАДИМ

Парафія: Непорочно-го Зачаття Пресвятої Діви Марії с. Писарівка

Практика: парафія Пресвятої Трійці м. Хмельник

НОВОВИСВЯЧЕНІ ПРЕСВІТЕРИ

КРУШЕЛЬНИЦЬКИЙ АНДРІЙ

Парафія: св. Антонія с. Юхимівка

ПЯСТА ЯРОСЛАВ

Парафія: св. Архангела Михаїла с. Михайлівка

КУРДЮМОВ РУСЛАН

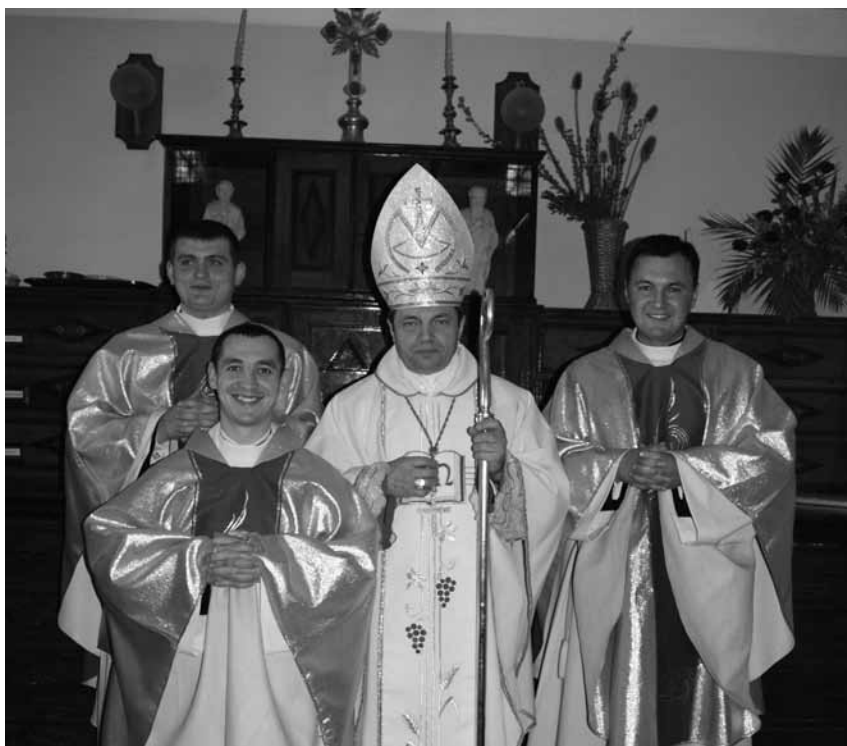
Парафія: Христа Царя Всесвіту м. Хмельницький

«Хочу, з Божою ДОПОМОГОЮ...»

КЛ. ЄВГЕН ФІЗЕР

I КУРС

Кожна людина у своєму житті має певну мету, що спонукає робити те або інше, жити так чи інакше. Зазвичай, людина зробиць усе можливе, щоб її досягнути, навіть ціною великих жертв.

Якою ж є мета людей, котрі вірять у Бога, присвячуючи Йому власне життя? Це, передусім, прагнення святості, про яку йдеться мова на сторінках книги Левіт: «Будьте святі, як Я є святий» (Лев 19,2). В кожного ця дорога своя. Одна з них -

священство. Кожен, обираючи її, в глибині душі усвідомлює, що священство є шляхом до цілковитого з'єднання з Богом та повного віддання себе Йому. Тому свячення дияконату, а потім пресвітерату, є найважливішою

подією в житті кожного священика.

До подій 29 травня 2010 року, мабуть, завжди повертатимуться троє неопресвітерів та троє дияконів, які цього дня прийняли свячення з рук

єпископа-ординарія Кам'янець-Подільської дієцезії Леона Дубравського.

До катедрального собору свв. Петра і Павла, що у Кам'янці-Подільському, прибуло багато священиків, родичів, друзів

кандидатів до свячень, а також вірних з різних парафій. Разом з неопресвітерами та дияконами ми глибоко переживали цю подію, прохаючи у молитві, щоб їхні серця були відкриті на цей великий і неоціненний дар свя-

щенства.

Бажаємо неопресвітерам та дияконам, щоб через таїнство священства, яке прийняли, вони дійшли до святості та були такими священиками, якими хоче бачити їх Бог.

Пропонуємо
вашій увазі
фрагмент
посинодальної
апостольської
адхортації про
Євхаристію
- джерело і
щит життя, а
також місія
Церкви, яка
є плодом XI
Звичайного
Загального
Згромаджен-
ня Синоду
Єпископів,
яке відбулося
в Римі з 2 по
23 жовтня
2005 року.

Євхаристія і таїнство

Свячень

«IN PERSONA CHRISTI CAPITIS»
(«В ОСОБИ ХРИСТА ГОЛОВИ»)

Внутрішній зв'язок між Євхаристією і таїнством Свячень виникає з самих слів Ісуса, сказаних під час Тайної Вечері: «Чинить це на мій спомин» (Лк 22, 19). Напередодні своєї смерті Ісус установив Євхаристію та священство Нового Завіту. Він є священником, жертвою та вівтарем: посередником між Богом Отцем та своїм народом (пор. Євр 5, 5-10), жертвою відкуплення (пор. 1 Йо 2, 2; 4, 10), який самого себе жертвує на вівтарі хреста. Ніхто не може сказати «це є тіло моє» і «це є чаша крові моєї», інакше, як тільки в ім'я і заступництво особи Христа, єдиного найвищого Священника нового і вічного Завіту (пор. Євр 8-9). Вже під час попередніх зібрань Синод Єпископів підняв тему службового священства, як у віднесенні

до послуги, так і до формації кандидатів. З цієї причини, у світлі діалогу, який відбувся під час останнього зібрання синоду, хотілося б пригадати деякі важливі думки, що стосуються зв'язку між таїнством

Священик передусім слуга і повинен намагатися бути знаком, який, будучи слухняним інструментом в руках Христа, скеровує усіх до Нього

Євхаристії і таїнством Свячень. Передусім, необхідно наголосити, що зв'язок між Свяченнями та Євхаристією найбільш очевидний під час Святої Літургії, яку очолює єпископ або пресвітер в

особі Христа Голови. Церква у своєму навчанні стверджує, що священницькі священства є необхідною умовою для правдивої відправи Євхаристії. Справді, «у церковній службі рукоположеного священнослужителя Сам Христос присутній у своїй Церкві як Голова свого Тіла, як Пастир свого стада, Первосвященик відкупленої жертви». Без сумніву, рукоположений священник «діє також в ім'я всієї Церкви, коли звертається до Бога з молитвою Церкви, а особливо - коли приносить Євхаристійну Жертву». Тому необхідно, щоб священники були свідомі, що їхнє служіння ніколи не повинно висувати на перший план їх самих або їхній авторитет, але тільки Христа. Кожна спроба ставити себе в центрі літургійної відправи суперечить священницькій сутності. Священик передусім слуга і повинен

намагатися бути знаком, який, будучи слухняним інструментом в руках Христа, скеровує усіх до Нього. Найкраще виражається це у покорі, з якою священник відправляє Літургію, в послуху обряду, служачи йому серцем та розумом, уникаючи всього, що може справити враження ставлення себе на перше місце. Тому раджу духовним особам постійно поглиблювати свідомість своєї євхаристійної послуги як покірного служіння перед Христом та Його Церквою. Священство, за словами св. Августина, є amoris officium (обов'язком любові) - урядом доброго пастиря, який жертвує своє життя за овець (пор. Йо 10, 14-15).

ЄВХАРИСТІЯ ТА СВЯЩЕНИЦЬКИЙ ЦЕЛІБАТ

Отці синоду заохотили підкреслити, що службове священство вимагає

пресвітерів. Адже в цьому виборі священника є особливий вираз віддання, яке уподібнює до Христа, а також винятковий дар віддання себе для Божого Царства. Той факт, що Сам Христос, вічний Священик, прожив свою місію аж до жертви на хресті в стані чистоти, є певним пунктом віднесення для розуміння сенсу традиції латинської церкви. Крім того, не вистачить розуміти священницький celibat виключно функціонально. В дійсності він виражає особливе уподібнення способу життя священника до самого Христа. Такий вибір є передусім з любові; це отожднення з серцем Христа-Нареченого, який дає життя за свою Наречену-Церкву. Нав'язуючи до великої церковної традиції, до II Ватиканського Собору, а також до пап, моїх попередників, підтверджую красу, а також значення

вного уподібнення до Христа через Свячення. З повагою до відмінної східної традиції і практики, потрібно ствердити глибокий сенс священницького celibatu, який слушно вважається неоціненним скарбом, що підтверджує також східна практика вибору єпископів лише з тих, які живуть у celibatі і вияву великої поваги щодо вибору celibatu багатьох

священницького життя, прожитого в celibatі, як виразного знаку повного і виключного віддання Христу, Церкві, та Божому Царству, і тому підтверджую обов'язок celibatu в латинській традиції. Священницький celibat, прожитий зріло, з радістю і відданням, є великим благословенням для Церкви і цілого суспільства.

ПЕРЕКЛАД КЛ. ПЕТРО КОНСТАНТИНОВ

Якби не було Таїнства Священства, то не мали б ми Господа серед нас. Хто його поклав до Дорохранительниці? Священик.

св. Йоан Марія Віней

Семінарійне ЖИТТЯ

ВЕЛИКОПІСНІ РЕКОЛЕКЦІЇ

Єпископ Віталій Скомаровський

Як і кожен християнин, семінаристи потребують духовної поживи, щоб набиратися глибшого досвіду життя з Богом. А це - щоденна Євхаристія, спільна та особиста молитва, духовні читання, а також святі реколекції.

Удільнення послуги лекторату

Цей незвичайний час, котрий ми провели у тиші, тривав з 16 по 20 березня 2010 року. Великопісні реколекції цього разу для семінаристів проводив єпископ-помічник Києво-Житомирської дієцезії а також ректор семінарії у м. Ворзель - Віталій Скомаровський. На завершення реколекцій 6 семінаристів з III курсу отримали послугу лекторату, а 4 семінарста з IV курсу отримали послугу аколїтату.

Удільнення послуги аколїтату

Семінарійне
ЖИТТЯ

ДОЧКА КАРМЕЛІО В СЕМІНАРІЇ

Св. Тереза від Дитятка Ісус є покровителькою нашої семінарії. 2 червня до семінарійної каплиці завітали моці цієї великої святої, яку супроводжували отці – кармеліти. День почався Розарієм з роважаннями над думками і молитвами св. Терези. Потім відбулась урочиста Служба Божа. На проповіді о. Олег (кармеліт, який їздить разом з мощами) звернув увагу семінаристів на покликання: «На дар покликання треба дивитися в розмірах не тільки своєї парафії чи дієцезії, але в розмірах всього світу і навіть вічності (так робила св. Тереза з Ліз'є)». Семінаристи мали час на особисту адорацію біля мощів нашої покровительки, випрошуючи від Бога за її заступництвом потрібні благодаті. Вшанувати святу прийшло також багато парафіян м. Городока.

Свята Тереза є для нас досконалим прикладом розвитку свого покликання. З радістю називаємо її: «троянда, що віддала цвіт Господу».

Свята Терезо від Дитятка Ісус, молися за нас!

ПАПСЬКА КАТЕХЕЗА

Генеральна Аудієнція, 5 серпня 2009 року

Святий Йоан
Марія Віаней

Центром його життя була Євхаристія, котру відправляв і адорував з великою набожністю і пошаною. Особливо характерною рисою цієї надзвичайної постаті священика було неустанне служіння у Таїнстві сповіді. Тракував його як логічне і природне виконання священицького апостольства,

слухняний наказу Христа: «Кому відпустите гріхи - відпустяться їм, кому ж затримаєте - затримуються» (пор. Йн 20, 23). Святий Йоан Марія Віаней вирізнявся як досконалий і невтомний сповідник та духовний керівник. Від вітваря прямував до сповідальниці, де й проводив більшу частину дня, і намагався всіма способами, радячи та переконуючи, домогтися, щоб парафіяни відкрили значення і красу сакраментальної покути, вказуючи на неї як на внутрішню вимогу євхаристійної присутності. (пор. Лист до священиків на Рік Священства).

Пастирські методи св. Йоана Марії Віаней можуть здаватися

заслабкими для сучасних суспільно-культурних умов. Як може наслідувати його сучасний священик у зовсім іншому світі? Однак правдою є також і те, що часи змінюються, та все ж існує певний спосіб життя і глибокі прагнення, до підтримання котрих покликаний всі. І коли добре приглянемося,

Без Євхаристії не існувало б щастя на землі, наше життя було б незносним. Коли приймаємо Причастя, отримуємо радість і щастя

св. Йоан Марія Віаней

то зрозуміємо, що Настоятель з Арс здобув святість лише через свою покірну вірність місії, до якої покликав його Господь, а також через постійне, повне довір'я вручення себе Божому Провидінню. Йому вдалося достукатись до людських сердець не за допомогою своїх людських здібностей або ж виключно опираючись на гідну поваги силу волі. Він здобував душі, навіть ті, найбільш затверділі, передаючи їм те, чим жив сам, у своїй внутрішній сутності – свою приязнь з Христом. Просто був «закоханий» у Христа, а справжньою таємницею його пастирського успіху була любов до Євхаристійної Таємниці, котру переживав, целебрував і передавав.

Дорогі брати і сестри! Свідectво цієї людини пригадує нам, що для кожного охрещеного, а тим більше для священика, Євхаристія – «не звичайна подія з двома учасниками, діалог між Богом та мною. Євхаристійна спільність спонукає до цілковитої переміни життя. Вона з великою силою відкриває внутрішнє «я» людини і творить нове «ми». (Йосиф Ратцінгер, «La Comunione nella Chiesa», п. 80).

Отже, не можна тракувати постать св. Йоана Марії Віаней лише як взірць, гідний поди-

ву, з набожної духовності XIX століття. Навпаки – потрібно побачити його пророчу суть, на означення його особистості як людини і священика.

В пореволюційній Франції, що переживала свого роду «диктатуру раціоналізму»* та прагнула до усунення будь-якої присутності священиків і Церкви з суспільного життя, цей священик жив спочатку, будучи молодим, по-геройськи, коли вночі треба було долати багато кілометрів, щоб прийняти участь у Святій Літургії. Пізніше, вже будучи священиком, вирізнявся винятковою та плідною пастирською працею, котра доводила, що пануючий тоді раціоналізм насправді був далеко від заспокоєння автентичних потреб людини, а отже, нежиттєвий. ■

Настоятель з Арс здобув святість лише через свою покірну вірність місії, до якої покликав його Господь, а також через постійне, повне довір'я вручення себе Божому Провидінню

***Раціоналізм** - погляд, який твердив вищість розуму та розумового пізнання над будь-чим, підкреслюючи, що будь-яку правду можна пізнати виключно розумом.

ПЕРЕКЛАД КЛ. ОЛЕГ ЖАРУК

Семінарійне
ЖИТТЯ

ДЕНЬ ЗОСЕРЕДЖЕННЯ

о. Микола Невський

Особливою подією в буденному житті семінариста є день зосередження, який відбувається у нашій семінарійній спільноті щомісяця. 18 квітня 2010 року ми знову зібралися разом на спільну молитву та конференції, які виголосив о. Микола Невський (духовний отець семінарії), звернувши нашу увагу на три елементи духовного життя:

- дружбу з Христом;
- повну посвяту себе Богу;
- життя в спілкуванні та любові.

Кожен такий день є черговим кроком у поглибленні нашої віри.

Святий Дух і містерії Церкви

о. Руслан Курдюмов
НЕОПРЕСВІТЕР

Святий Дух надихає Церкву та преображає сутність її буття. Своім спасенним діянням Він огортає кожний, навіть найменший фрагмент існування Церкви - містичного Тіла Христа. На Його особливу присутність покликаються Вселенські Собори, ухвали котрих постають в тісному співтворстві та співзвучності з гармонією Святого Духа. Церква в молитовному зверненні завжди закликає Утішителя, прагнучи бути в своїх рішеннях та діях максимально ототожненою з волею Бога. Прояви Параклета в Містичному Тілі Христа можна спостерігати в різний та багатогранний спосіб, але, безперечно, одним із найбільш очевидних є Його виняткова дія в таїнствах Церкви.

Таїнство - це містерія зустрічі людини та Бога; надзвичайні простір, місце та час, коли людина доторкається Бога. Від цього дотику людина переображається, розквітає, стає новим створінням, повністю зануреним у Бога. Ця дивна і таємнича подія, до якої, можливо, ми вже призвичаєні, своїм джерелом має Бога, але вимагає також і нашої активної та свідомої співпраці. Таїнства Церкви - не якийсь магічний акт, під час якого особа позбавлена будь-якої діяльної участі, це акт взаємного поєднання любові Бога та людини.

В наших роздумах ми зосередимо увагу на участі Святого Духа в таїнстві Євхаристії. Вершина усіх таїнств та джерело існування Церкви, Пресвята Євхаристія є найбільшою загадкою в історії людства, це уприсутнення спасенних подій та водночас подячний гімн Богу Отцю через Сина силою Святого Духа. Євхаристія має глибокий

Тринітарний сенс: людство, приймаючи участь в подіях Великого Четверга, через акт любові Отця і Сина, котрим є Святий Дух, єднається таким чином з Першою Особою Пресвятої Трійці.

Протягом історії постало багато творів та різних наукових праць, що стосувалися цієї містерії. Окремі групи християн, залежно від свого віровчення та світогляду, в різний спосіб розглядали це таїнство, підкреслюючи

його фундаментальне та виняткове значення. Проблеми та непорозуміння, котрі з'явилися на сторінках історії, в основному виникали із помилкового протиставлення різних теорій та практик. Однією з таких наукових суперечок, що стосувалися Євхаристії, стало питання епikleзи. Значення епikleзи полягає в молитовному проханні до Бога про переміну хліба і вина в Тіло та Кров Господню. При цьому варіанти текстів у різних обрядах суттєво відрізнялися одне від одного. Епikleзи умовно можна поділити на два види. Перший містить прохання про

Святий Дух діє в містерії Ісуса Христа в свій особливий та винятковий спосіб. Завдяки Його фундаментальному діянню стає можливою божественна переміна дарів, котрі обдаровують людину новим життям.

виражає прохання про прийняття дарів у жертву, підкреслюючи жертвний вимір Євхаристії. В ньому немає безпосереднього

відношення або заклику до Святого Духа, така молитовна практика була притаманна для західного чину відправи.

Традиційний римський канон, котрий ще називається першою євхаристичною молитвою, в своїй епikleзі не має безпосереднього заклику Святого Духа для освячення дарів. Це послужило причиною суперечок, котрі розгорілися між католиками та православними в IV столітті. Східна богословська сторона вважала суттєвою необхідністю заклик до Святого Духа для переміни дарів. Західні ж богослови трактували цей момент як важливий, але не істотний для того, щоб відбулася переміна хліба та вина в Тіло і Кров Господню. Західна Церква вважала, що головними є слова установлення самого таїнства, котрі промовляє священник. В розумінні середньовічних богословів, ці два вищезгадані поняття виключали одне одного. Візантійські богослови гостро ставили питання про епikleзу та в своїх поглядах оскаржували католиків в нівелюванні значення Святого Духа в Євхаристії. Відповідь західної сторони мала не стільки апологетичний характер, скільки пробувала оскаржити візантійський чин відправи. Питання, котре ставила католицька сторона, підважувало необхідність епikleзи вже після слів установлення таїнства. Суперечки, у яких штучно про-

Священство вище від усякої влади настільки, наскільки вищим □ дух від тіла

св. Йоан Золотоустий

що не існує розбіжностей в євхаристичному вченні між католиками та православними. В словах: «...нехай ця жертва руками Твого святого Ангела буде занесена на вишній Твій престол, перед обличчя Твоєї Божої величі...» грецький богослов вбачав Західну форму епikleзи. Роздумуючи над значенням цього виразу, він приходив до висновку, що в ньому криється молитовне прохання про освячення дарів міццю Святого Духа.

В нашому сьогоденні, особливо після Другого Ватиканського Собору, Католицька Церква в своїх новіших євхаристичних молитвах прийняла більш виразну форму епikleзи, цим самим підкреслюючи особливий пневматологічний відтінок Євхаристії. Міжправославними та католиками існує загальне переконання про необхідність підкреслення цілісності євхаристичної молитви. Немає особливої необхідності вирізняти і підкреслювати якісь її складові частини, тим са-

мим чинячи штучні поділи в моноліті євхаристичної містерії. Святий Дух діє в містерії Ісуса Христа в свій особливий та винятковий спосіб. Завдяки Його фундаментальному діянню стає можливою божественна переміна дарів, котрі обдаровують людину новим життям. Життям, в якому кожне діяння має бути вдячним гімном любові, що його заносить людина на вівтар Бога Отця через Сина в благодаті Святого Духа.

Отож, вона закликає не лише до роздумів в літургійному аспекті: свято Божого Тіла - це день, котрий огортає космічний вимір, небо і землю, прикликає передусім, – принаймні на нашій півкулі, – ту прекрасну та пахучу пору року, коли весна наближається до літа, сонце на небі набирає сили, а на полях дозріває колосся. Церковні свята, подібно до єврейських, мають зв'язок з ритмом сонячного року та періодами засіву і жнивими. Тому Євхаристійний Хліб є видимим знаком Того, у Котрому небо і земля, Бог і людина, стали єдиним цілим. Все це вказує, що зв'язок з порами року не є для літургійного року чимось лише зовнішнім.

Урочистість Божого Тіла гли-

Розважання перед Ангелом Господнім 14 червня 2009 року

Дорогі брати і сестри!
У багатьох країнах, а також в Італії, є святкування Євхаристійної урочис-

чись у Нього і величаючи Його, стверджуємо: так, любов існує, а отже, усе може змінитися на краще і можемо мати надію. Ця надія плине з любові Христа, щоб дати нам силу жити і мужньо зустрічати труднощі. Тому співаємо, несучи в процесії Найсвятіше Таїнство Євхаристії; співаємо і вихваляємо Бога, Котрий об'явив Себе, укриваючись у вигляді Хліба. Ми всі потребуємо цього Хліба, бо довгою та мозольною є дорога до волі, справедливості і миру.

Можемо собі уявити, з якою вірою та любов'ю Божої Матір прийняла і величала у своєму серці Святу Євхаристію! Кожного разу Вона наново переживала цілу таємницю свого Сина Ісуса: від зачаття аж по воскресіння. «Євхаристійною Нареченою»

УРОЧИСТІСТЬ БОЖОГО ТІЛА

боко пов'язана зі святом Пасхи та Зісланням Святого Духа: її передумовами є смерть і воскресіння Ісуса та вилиття Святого Духа. Вона пов'язана також безпосередньо з урочистістю Пресвятої Трійці. Лише тому, що Господь Сам є відносинами, тому можливий зв'язок з Ним; і лише тому, що Він є любов'ю, може кохати і бути коханим. Тож Боже Тіло є проявом Бога, доказом, що Бог є любов'ю. У свій єдиний і винятковий спосіб свято говорить нам про Божу любов, про те, чим вона є і як діє. говорить, що вона відновлюється в дарі: отримуєш її, даючи себе; її не бракує і вона не «зуживається»- як співається в гімні св.Томи з Аквіну: «*nesumptus consumitur*». Любов перемінює кожну річ, а отже, зрозуміло, що в центрі сьогодняшнього свята Божого Тіла знаходиться таємниця перемінення, знак Ісуса-Любові, котрий змінює світ. Вдивляю-

тості – Божого Тіла, коли найсвятіше Таїнство Євхаристії, Господнє Тіло, урочисто вшановується, несене в процесії. Що означає ця урочистість для нас?

назвав Її мій дорогий і улюблений попередник, Йоан Павло II. Вчимося від Неї постійного відновлення нашої єдності з Тілом Христа, щоб ми любили один одного, як Він полюбив нас. ■

ПЕРЕКЛАД
к.л. МИРОСЛАВ МАТВІЙЧУК

Радість з приходу Господа

9 травня в Соколівській загальноосвітній школі-інтернаті відбулася урочиста подія: Васильчук Наталя вперше приступила до Таїнств Сповіді і Євхаристії, а Гончар Богдан через Таїнство Хрещення був прийнятий до лона Церкви і також вперше прийняв до свого серця Ісуса Христа.

Цілий рік Богдан і Наталя старанно готувалися до прийняття Святих Таїнств. У цьому їм допомагав клерик Олег Жарук. «Особливо цікавими та хвилюючими були останні катехизи, на яких ми готувалися практично: як треба сповідатися; вчилися, коли, як і чому треба ставати на коліна... Це був справді Божий час, бо вчилися вони і водночас усе переосмислював також і я сам», - ділиться своїми враженнями семінарист Олег Жарук. Кожен цю подію переживав по-особливому: семінаристи раділи з того, що можуть приїздити до інтернату і приносити цим дітям Бога; діти раділи з того, що їхні друзі змогли прийняти Ісуса під виглядом хліба і вина. Урочисту Службу Божу очолив духовний отець нашої семінарії о. Микола Невський, який під час проповіді звернув дітям ува-

гу на потребу особистої дружби з Ісусом Христом. Читання, псалом, молитву вірних, приношення дарів готували діти під наглядом семінаристів. Кожен зміг докласти до приготування урочистості частинку себе. На завершення свята дітлахи отримали солодощі і журнал «Водограй».

«Богдане, я тебе хрещу в ім'я Отця і Сина і Святого Духа»

Наталя і Богдан, разом з хрещеною Юлею, Світлавою Петрівною Сидорчук (завуч по виховній роботі) і семінаристами

БУТИ ДОБРИМ ЯК ХЛІБ

кл. Олександр Бурмістров
III курс

Допоможіть! Дайте! Зми-луйтеся! Ці слова можна по-чути в кожному закутку нашої землі: йдучи вулицею, в ме-тро, на ринку і т. д. Але хто це кричить? Хто просить? З чийх уст лине цей благальний голос? Відповідь нескладна - бідні. Важче дати відповідь на питання, чому ті, які мають багато, найчастіше байдуже дивляться на страждання цих людей. Здебільшого вва-жають їх пройдисвітами.

У цій статті ми хочемо зга-дати про великого та надзви-чайно жертвовного отця убогих - св. Брата Альберта, Адама Хмельовського. Він присвя-тив все своє життя для тих нужденних та знедолених лю-дей, віддаючи їм все, що мав, а найбільше - свою любов.

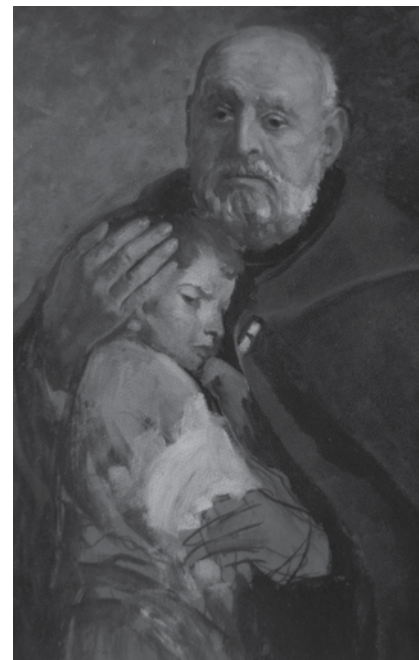
Дитинство

Брат Альберт, Адам Хме-льовський, народився в Іголомі, в Польщі, 20 серп-ня 1845 року, у родині Войце-ха та Юзефи Хмельовських.

Батько Адама був шляхетного походження. Матір, дуже на-божна, мала здібності до малю-вання, що передалося й синові. У 1850 році батько Адама важко захворів, і після трьох років без-результатного лікування, помер. Коли Адамові виповнилося 12 років, мати віддала сина до шко-ли кадетів у Санкт-Петербурзі, де він пробув зовсім недовго: невдовзі померла також і матір, маючи лише 38 років. Адамом та ще його трьома братами і сестра-ми зайнялася тітка Петронеля, яка забрала хлопця до Польщі, до інституту в Пулавах.

Молодий повстанець

В 1861 році у Польщі наростає повстанський настрій проти царської Росії. Не обминуло це й Пулав, де молодий Адам одра-

ж з у при-єднався до лав повстанців. Під час трагічної битви під Мелховем, 1863 року, втратив ногу і потрапив у полон, де опинився під загрозою заслання у Сибір. Визволенню з полону посприяла родина, існує майже легенда про це: кажуть, що якоїсь ночі його було винесе-но в труні і відправлено у Париж, де, щоб не знеохочувався, мусив зайнятися приготуванням до но-вого життя, уже з протезом.

Вибір життєвої дороги

Пробувши деякий час у Парижі, Адам повертається до Варшави і вступає до школи мистецтва. Внаслідок закриття школи царською владою, Адам виїжджає за кордон. А в 1874 році знову повертається до Вар-шави. В той час багато малює. Друзі казали, що малював, про-пускаючи кольори через свою душу. Пізніше переїздить до Львова, до свого приятеля, Лео-на Вичулковського, де у 1879 році малює всім відомий об-раз «Ессе Ното». А у 1879 році несподівано для всіх вступає до новіціату єзуїтів у Старому Селі. Пізніше відправляє 30-денні реколекції, після яких Бог вво-дить Адама у велику духовну тем-ряву. Адам потрапляє до лікарні для психічно хворих, звідки його забирає брат Станіслав і відвозить на Поділля. Тут Адам розпочинає свої сповіді в о. Лео-

польда Погожевського, який пра-цював у Шаргороді. Після цих сповідей в темноті душі засяя-ло світло Божої благодаті. Зно-ву почав малювати. Об'їжджав подільські парафії і, як св. Фран-циск, відновлював в сільських храмах знищені та пошкоджені ікони, а також відбудовував придорожні каплички та статуї. Але це відбувалося недо-вго. Царська влада була дуже занепокоєна цією діяльністю, і тому видала наказ про виїзд Адама Хмельовського за кордон, погрожуючи висилкою на Сибір. Хмельовський залишає Поділля і виїжджає до Кракова.

Служіння бідним та створен-ня нового ордену

У Кракові Адам вступає до Конференції св. Вікентія а Пауло, щоб нести допомогу людському стражданню. Поступово віддав все, що мав. Малює і продає свої картини, щоб більше мати для потребуючих. Прагне стати одним з них. Тому залишає на деякий час ці справи і вирушає до камедулів, щоб зачерпнути сил і світла від свого Христа. Повернувшись, у 1887 році, за згодою краківського єпископа

Село Кудринці, що неподалік Кам'янця-Подільського змінило брата Альберта. Під впливом о. Леопольда Погожельського Адам наvertsється і то досить радикально.

Альбіна Дунаєвського, одягнув терціарський хабіт, позначаючи тим остаточний розрив зі світом. Відтоді Адам Хмельовський офіційно виступає вже як брат Альберт.

Невдовзі, у 1888 році, взяв

на себе опіку над міською огрівальнею для безпритульних чоловіків. Весною, коли люди вийшли з огрівальні, розпочав капітальний ремонт. Гроші на ремонт брав з того, що продавав свої картини. Провидіння Боже, діючи у житті святого, чинить, що починають зголошуватись перші його сини. Прийняття відбувалося без складання обітів. Брати ділили життя бідняків: їли разом з ними, допомагали їм, прали їхній одяг, готували їжу. Пізніше Брат Альберт уклав та-кож умову з краківським містом про взяття на себе опіки над жіночою огрівальнею. Невдовзі починають також зголошуватись перші дочки, яких почали на-зивати альбертинками. Завдан-ням сестер було піклування над жіночою огрівальнею. У 1891 році повстає перша пустельня для братів, а пізніше і для се-стер. Всі пустельні брати будо-вали власними руками. Їхньою метою пустель мало бути по-глиблення молитовного життя. Брат Альберт говорив: «Монаша особа без молитви є особою без розуму».

СМЕРТЬ ТА ВІЧНА СЛАВА

Життя Брата Альберта, на превеликий жаль для його братів і сестер, добігало кінця. Невиліковна хвороба, рак шлунка, все більше прогресувала. Коли опівдні, в самий день Різдва, задзвонили дзвони Кракова на Ангел Господній, душа святого Брата Альберта вже стояла перед брамою неба. 28 грудня 1916 року за труною святого йшов весь Краків: ду-ховенство, мер міста, професо-ри, митці культури, бездомні, католики і євреї. 22 червня 1983 року святіший отець Йоан Пав-ло II беатифікував Брата Альбер-та, а 12 листопада 1989 року, у Римі, його було визнано святым. Спомин святого Брата Альберта припадає на 17 червня.

«Треба бути добрим як хліб; треба бути як хліб, який для всіх лежить на столі, з якого кожен може для себе вкרוїти кусень і насититися, якщо є голодним» брат Альберт

Життя закінчилося і водно-час розпочалося, але вже не тут, на землі, а там, у Божому Царстві. На небі з'явилася ще одна квітка, яка вічно буде при-крашати райський сад. Брат Альберт став святым завдяки своїм біднякам. Саме в них він виконав волю Бога. Святий - це, власне, і є той, який виконав у своєму житті Божу волю. Брат Альберт зумів це зробити. А що роблю я для того, щоб досягнути святість? Чию волю виконую - Божу, чи, може, свою?

О. Костянтин Василенко народився 1982 року у м. Вінниці, пізніше сім'я переїхала до м. Хмельницького. Походить з багатодітної сім'ї (має трьох братів і чотирьох сестер) Від 1999 по 2001 рік навчався в Хмельницькому медичному училищі. Потім вступив до Люблінської Духовної Семінарії Отців Мар'янів, яку закінчив у 2009 році. 2 травня 2009 року прийняв священницькі свячення з рук єпископа-ординарія Кам'янець-Подільської дієцезії Леона Дубравського. Від 22 травня 2009 року працює вікарієм в парафії св. Станіслава, єпископа і мученика, займається дітьми та молоддю. Викладає пасторальну медицину у Городоцькій Вищій Духовній Семінарії. У своєму житті вбачає 3 великих знаки Божої Любові: «Перша - це те, що я є, бо були проблеми з пологами під час мого народження; друга - те, що ходжу, бо народився з косоплатістю і мав дві операції: першу в 9-місячному, другу в 2-річному віці, тому можу бігати, грати у футбол; третя ознака - це моя родина, яка є просто Божим благословенням. Дякую Богу за те, що послуговується таким знаряддям, як я. Якщо людина довіриться Богові без решти, то Він діє через неї, допомагаючи іншим.»

Церква через Таїнства допомагає віруючій людині реалізувати спасіння. Чому серед семи інших Таїнств Євхаристії надається найвеличніше місце?

Євхаристія, як навчає Церква, є джерелом і вершиною всіх Таїнств. Підкреслюючи це, папа Бенедикт XVI в апостольській адхортації «Sacramentum caritatis», говорить так: «В

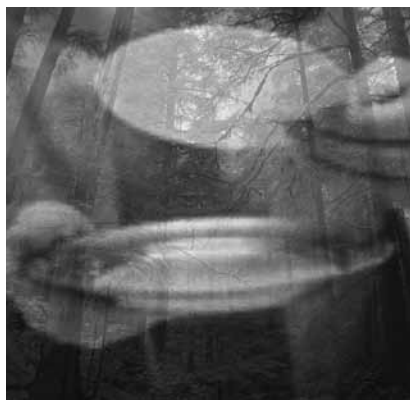

Євхаристія -

Євхаристія - це джерело життя кожного християнина, з якого кожен з нас повинен черпати сили до життя. «Хто Тіло Моє їсть і Кров Мою п'є, житиме повіки», - говорить Ісус. Без цієї духовної поживи ми втратимо зв'язок з Христом, а тим самим зіб'ємося зі шляху, який веде до неба.

Наша розмова з О. КОНСТЯНТИНОМ ВАСИЛЕНКО, який радо ділиться думками про Таїнство Євхаристії в житті Церкви, а також в його особистому житті як священника, можливо, наштовхне і Вас, шановні читачі, на глибші роздуми...

Євхаристії знаходиться усе духовне добро Церкви. Це означає, що сам Христос – наша Пасха і Хліб Живий, Котрий через Своє оживлене Святим Духом Тіло, що оживляє, дає життя людям, і таким чином запрошує і допомагає, щоб самих себе і свою працю, і всі свої справи, створені з Ним,

складати в жертву». І тому саме Євхаристія є Таїнством, в котрому знаходиться ця повнота. В Євхаристії завжди переживаємо Пасхальну Містерію: муку, смерть, воскресіння Христа. Все знаходиться в цьому Таїнстві.

Яке значення має Євхаристія для віруючої людини?

Думаю, це питання пов'язане з першим. Євхаристія має бути вершиною і центром християнського життя. А метою християнського життя є освячення свого особистого життя і освячення тих людей, котрі знаходяться поруч. Євхаристія допомагає в цьому освяченні і вчить, як жити і як помирати кожного дня для

світу, для власного егоїзму, а також вчить жити для Христа.

Часто можна зустріти людей, які сповідаються і причащаються тільки декілька, а то й один раз на рік. Чи Таїнство Євхаристії дає плоди в їхньому житті?

Зробімо таке порівняння. Скільки разів на день людина їсть? Зазвичай три, дехто і більше, для того, щоб зміцнити тіло, щоб воно могло нормально функціонувати, працювати, виконувати свої обов'язки. І якщо ми так турбуємося про земне

є Євхаристія. А це передусім Таїнство любові: ходжу на Службу Божу, сповідаюся і приймаю Святе Причастя саме з любові.

Чому варто часто приймати Святе Причастя?

Часте приймання Святого Причастя веде до того, на що я хотів би звернути увагу, зокрема, на те, що ми говоримо перед самим Причастям: «Господи, я недостойний, щоб Ти прийшов до мене, але скажи лише слово, і буде оздоровлена душа моя». Це джерело також нашого одужання від гріха, егоїзму, від усього,

Церква навчає, що під видом однієї постаті є цілий Ісус Христос. Є ситуації, коли Церква уділяє Святого Причастя віруючим під двома видами або під одним (або хліба, або вина). У нас заохочується, подібно до Православної Церкви, уділяти вірним Святого Причастя під двома видами. У нашій парафії ми почали практикувати віднедавна на вечірню Службу Божу уділення Святого Причастя під двома посталями. Папа Римський також заохочує до цього, але каже, що кожен єпископ для своєї дієцезії має вирішити це сам.

це повернення до джерела»

тіло, котре помре і буде поховане, то що тоді говорити про духовне життя? В духовному житті також потребуємо поживи. Стосовно того, скільки треба сповідатися і причащатися протягом року, я часто запитую вірних: у вас є машина? То скільки разів на рік ви її мие? Напевно, більше і частіше, ніж один раз. А що важливіше: людська душа чи якісь матеріальні речі? А як прибираєте в хаті, тож не один раз в рік? Якби ви раз на рік прибирали, що робилося б у вашій хаті? Тоді дійсно людина усвідомлює: а й справді... І це вже відповідь на питання. Бо якщо ми хочемо, щоб Євхаристія приносила плоди в нашому житті, потребуємо частіше її приймати і бути свідомим, Кого приймаємо. Бо якщо ми когось любимо, то хочемо з цією людиною якнайчастіше зустрітися. В Євхаристії ми забуваємо, що це зустріч з Христом, зустріч з Тим, Котрий за мене віддав своє життя, помер на хресті. Якщо я ставлю сам собі запитання: чи мені йти на Службу Божу, чи приймати Святе Причастя, то так насправді не розумію, чим

що нам заважає у зближенні з Ісусом Христом. Навіть одне Святе Причастя може зцілити нас повністю. Людину, яка хвора на якусь важку хворобу і яка дійсно вірить, Господь може оздоровити. Інша справа, чи це не є Його воля, ця хвороба, і чи вона часом не потрібна цій людині.

Вірні приймають Христа під видом хліба. За яких умов вони можуть приймати Його під двома видами: хліба і вина?

Христос, установлюючи Таїнство Євхаристії, установив також Таїнство Священства. Ці два Таїнства тісно пов'язані. Яке місце відіграє Євхаристія у Вашому житті?

Намагаюся віддати Євхаристії центральне місце у своєму житті. Прагну, щоб Свята Літургія, яку відправляю щоденно, була найважливішою з усього. Польський священник і поет Ян Твардовський каже: «Часто свя-

щеник відправляє Євхаристію і біжить до якихось справ, начебто щось у світі є важливішим, ніж Євхаристія». Відомо, що є різні важливі справи, але це Таїнство повинно бути центральною подією дня. Сам досвідчую того, як воно зміцнює також до праці з людьми: старшими, молоддю, дітьми... На вівтарі я складаю жертву свого життя і усіх своїх справ. Складаю їх на вівтарі як духовну жертву Христу. Ісус є тим Священником, Жертвою і водночас Вівтарем. Священик, який віддав життя за своїх овець - це найбільший пастир, Христос. Священик, який хоче бути подібним до Христа (а я хочу бути подібним до Нього), покликаний віддати життя за овець, а це нелегко. Силу черпаю саме з Євхаристії.

Церква звертає вірним увагу на участь у Євхаристії. Натомість заохочує практикувати пошану до Пресвятого Таїнства і поза Службою Божою, зокрема, під час молитовного перебування перед Ним у Пресвятих Таїнствах - адорації. Однак часто люди вважають, що адорація - це втрачений час.

Я переконаний у тому, що це не втрачений час, але найбагатший. У нашій семінарії кожен день була адорація для бажаючих. Знали, що від 2030 до 2130 є адорація і кожен міг прийти. Звичайно, це важко передати словами, зустріч з Ісусом - це щось особливе і особисте для кожного. В людському розумінні адорація - це треба постійно співати, молитися вголос... Один отець говорив: «Хочете заговорити Ісуса, дайте ж і Йому щось сказати». Під час адорації необхідна хвилина тиші, щоб дійсно це було перебування з Ним. Часом буває важкий день чи важко духовно. Тоді приходжу до храму, щоб побути перед Пресвятими Да-

рами. Особисто відчуваю від цього велику радість, приходять якийсь спокій. Тому вважаю, що для священника адорація так само, як Євхаристія, є джерелом пастирської сили, щоб іти до людей. Немає втраченого часу - це велике багатство і часто буває так, що година пролітає і навіть не помічаєш. Стараюся тепер вчити і практикую це, що під час цієї зустрічі з Богом є час на молитву, спів, а є час на тишу. Пригадую свідчення о. Августина Пеляновського OSPPE, к о -

трий ділився, чим для нього є адорація. Колись, як він ще навчався в семінарії, якось прийшов на адорацію на 15 хвилин, а побув лише 5 хвилин. Виходячи, почув голос: «Августине, якщо ти зі мною не можеш витримати 15 хвилин, як ти будеш перебувати зі Мною цілу вічність?» І він каже: «І що ви думаєте - я залишився? Ні. Ще швидше вийшов. Це був мій біль, бо тоді я ще не відкрив вартості адорації». Сьогодні для нього вона означає щось більше - насамперед, зустріч з Ісусом, Який відкрив для нього Себе. Для мене це набирання сил, навіть у фізичному сенсі, але передусім в духовному, відчуваю себе сильнішим, перебуваючи з Ісусом. Про-

тягом дня є різні обов'язки. Думаєш - скільки ще треба зробити наступного дня, а приходиш на адорацію, посидиш годинку, і думаєш що не так уже й багато цих справ, і тоді якось дивно з'являється більше часу. Вважаю, що варто мати такий час. У нашій парафії в кожен першу суботу є традиція: адорація після вечірньої Служби до півночі. Беруть участь старші, молодші, різні релігійні групи... Кожен має свій час і кожен може виразити свою любов до Бога, присутнього під видом хліба.

Адорація і Євхаристія - це повернення до джерела, сюди можна прийти з будь-якими проблемами. Коли людина переживає кризу або, наприклад, закохується, починає шукати джерела в «безпечному» для неї місці. Часто цим «джерелом» може стати інша людина, алкоголь, наркотики або якісь матеріальні речі... Людина чи щось інше не дасть сил, так, як це дає Господь. І з цього починається криза. Навіть тоді, коли переживаємо кризу, відкинення, невдачі, треба йти з цим до Ісуса, щоб повернутися до джерела і усвідомити, навіщо живемо і де знаходиться це джерело.

Дякую за розмову.

розмовляв кл. Олег Жарук

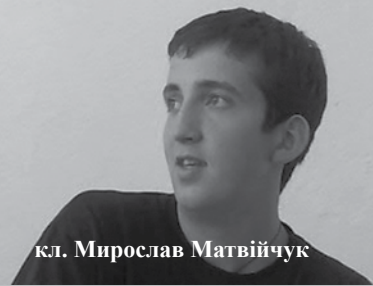

23-25 квітня відбулася остання в цьому навчальному році зустріч міністрантів. Прибуло аж 50 хлопців з різних куточків нашої дієцезії. Тема зустрічі пригадувала про християнське покликання: «Ви - світло світу», спонукаючи до серйозних роздумів над своїм життям та своєю місією у ньому як християнина. Як завжди, цей час, наповнений радістю від спілкування одне з одним та Господом, минав дуже швидко. Семінаристи вступного курсу поставили сценку про світло дружби, надії, миру та любові. Найцікавішим моментом, звичайно ж, були конференції. Спільною для усіх трьох конференцій стала тема переслідування Церкви під час панування комуністичного режиму на Україні. Згадували про тих, хто не завагався навіть

віддати своє життя за Христа - і було таких мучеників на нашій землі багато... А найважливішим моментом зустрічі, були молитви: адорація Пресвятих Дарів, Розарій і - Євхаристія.

Особливу радість приніс міністрантам своїм виступом семінарийний гурт „Апостолство покликань” та вихід у ліс, де усі змогли добре відпочити, граючи у футбол, волейбол. Також було приготування смачних сосисок на вогні. На закінчення дня був веселий вечір та сценка на тему: «Чи хочу я дивитися на світло, яким є Христос?» Під кінець зустрічі був оголошений список міністрантів, які зможуть поїхати на літній відпочинок, що відбудеться цього року в Карпатах.

кл. Мирослав Матвійчук

Новий відповідальний за зустрічі міністрантів

Понад 2 роки за організацію міністрантських зустрічей у нашій семінарії, які відбуваються тричі на рік, був кл. Сергій Ленчук, який цього року іде на пастирського служіння він каже: «З кожної зустрічі я сам багато вчився. Хочу щиро подякувати семінаристам, які допомагали мені протягом цих двох років в організації зустрічей. Нехай Бог вам благословить. Завжди радо чекаємо міністрантів в нашій семінарії. Будьте справжніми свідками Ісуса Христа». Крім зустрічей протягом року, найактивніші міністранти мають шанс літнього відпочинку, організованого семінаристами. Зустрічі міністрантів служать насамперед тому, щоб зрозуміти значення міністрантської служби, а також розпізнати своє покликання. Відповідальним за їхню організацію тепер буде кл. Мирослав Матвійчук, який навчається на 2 курсі.

МОЛИТВА

Молитва – це найважливіше правило духовного життя, таємниця плідного духовного зростання і звершення будь-якого зусилля на шляху до Бога. Саме через молитву людина здобуває Святого Духа, Який доводить до досконалості її духовний рівень. «Хто починає молитися, перестає грішити, а хто перестає молитися, починає грішити.» (Св. Августин). Смертний гріх і молитва не можуть існувати поруч. Молитва перероджує людину, сліпого робить зрячим, слабого – сильнішим, грішника – святим. Молитва перетворює грішників у праведників, бо здобуває грішникам благодать жалю і навернення. Хто не молиться, не має сили протистояти спокусам. Така людина схожа на солдата без зброї, на птаха без крил. Людина без молитви – це билина, котрою на усі боки хитає вітер. «Хто не молиться, той вже тепер мертвий.» (Св. Йоан Золотоустий). З людиною, котра не молиться, діється те ж саме, що з рибою, витягнутою з води, або з деревом, вирваним із землі. Отже, виконуючи будь-яку працю, ми повинні часто звертатися до Бога і кожную працю розпочинати з добрим наміром на славу Богу.

о. Андрій СЧАСТЛІВЦЕВ
с. ГВАРДІЙСКЕ

ПРОСЛАВЛЕННЯ

усе, - добрий, ласкавий, повний любові. І це вже перші причини, щоб прославляти нашого Господа, Творця неба і землі.

Пригадаймо, як ми встали сьогодні вранці, а особливо, коли прокинулися не лінивими, а повними енергії до якогось доброго діла. Це Бог дарував нам ще один день творчого життя, тому що Він цього хоче. Є мільйони творінь на землі, і перед нами було їх багато, і все нові особи та речі починають своє існування, але ми – кожний і кожна з нас – маємо особливе місце в Серці нашого Господа. Похвальна молитва зобов'язує людину подвійно прославляти свого Творця: по-перше – з огляду на неї саму, по-друге – з огляду на матеріальний світ, який її оточує і такий порібний для неї. Як кожне Боже створіння, люди-

на повинна бути зверненою до Бога, уподібнюючись до Нього і відтінюючи у своєму розвитку риси Божої досконалості, що їх Творець зібрав у її природі. Це перше підставове поширення хвали Богові, яке й нерозумні створіння виконують несвідомо, розвиваючи у собі Божі елементи, котрі є істотними складниками їхньої природи.

Людина як істота, обдарована елементами Духа, а значить, розумна та вільна, повинна цю хвалу поширювати свідомо, так керуючи діяльністю всіх своїх здібностей та можливостей, щоб наблизитися до Бога щоразу ближче і через те все більше випромінювати хвалу на честь Творця. «На те нам даний язик, - каже Св. Єронім, - щоб ми Бога славили.»

Тож найбільш довершена, до-

сконала й наймиліша Богові молитва - це молитва прослави і величання Господа Бога. Кращої молитви від неї немає. Якщо переглянути три інші роди молитви, то побачимо, що в кожному з них маємо за мету не Господа Бога, а передусім нас самих, молимося задля себе. Молимося, бо потребуємо Господа Бога. Так у молитві подяки дякуємо Богові, бо щось від Нього одержали, бо Він виконав нашу просьбу. В молитві перепрошення просимо пробачити наші провини і невірності Богові. В молитві прохання просимо того, чого потребуємо. У всіх цих трьох родах молитов усюди виступає наше „я” чи „ми”. Лише у молитві прослави ми не шукаємо себе, а виключно Господа Бога, Його слави й честі. Тож очевидно, що молитва прослави Богові найбільш мила, бо вона безкорислива, пливе з чистої любові до Нього і задля Нього.

Все, що Господь створив, створив для своєї слави. Божа слава - це ціль нашого життя і всього створіння. Тому молитвою прослави ми найкраще віддаємо Богові честь і славу; найкраще прославляємо Його Божу мудрість, красу, могутність і доброту. «Поставив його володарем над творами рук твоїх, усе підбив йому під ноги...» (Пс 8,7). Цілий світ служить людині і відданий у її розпорядження, але за це вона повинна цьому світові допомагати повертатися до Бога та ширити хвалу Йому. Вона від імені світу повинна виконувати те, чого всі інші створіння вчинити не в змозі й що під силу наймізернішій людині, навіть своїм розумом: свідомим актом розуму та волі посилати Богові ту хвалу, що розсіяна по цілім світі, та єднатися з ним актами любові й молитви.

У книзі Мудрості є цікавий фрагмент, де описується, з якою готовністю природа стає до послуг тим, хто хоче служити Богові, натомість як бунтує проти тих, хто її використовує, а сам про Бога забуває або від Нього відвертається: „Творіння бо, слухняне Тобі, Творцеві, набирає на силі для кари грішникам, попускає ж на благо тим, які покладаються на Тебе.” [Мудр. 16,24.]. Хто відвернеться від Бога і вкляде свою мету в світ, той щастя у ньому не знайде, жодне створіння не погодиться красти у Творця ту честь і славу, яка належить Йому як остаточній меті Всесвіту. Через зіпсованість людської природи первородним гріхом світ сьогодні слушно може ставитися до людини упе-

Божа слава - це також головна мета усіх наших церковних молебнів

реджено. Світ знає, як часто він буває використовуваний та ошукуваний, як багато є осіб, котрі не думають повертати Богові у формі честі й хвали усіх тих дібр, що їх вони черпають із створінь. Тому світ у ставленні до людини є постійно на стежці війни і з усіх боків зазіхає на її життя. Але як тільки побачить душу, справді віддану Богові, одразу ж готовий втихомириться й огорнути її просто чудесною опікою. Цим пояснюється та надприродна сила, яку не раз мали святі проти сил природи. Велика любов до Бога, яка цілковито панувала

в їхніх душах, була гарантією, що ані жоден елемент хвали не буде відвернений від свого призначення, що все, дане їм світом, прикрашене й чудесним способом преображене, повернеться до Бога у молитві промінням хвали.

Найкращий приклад, як треба славити Господа Бога, дає нам сам Господь наш, Ісус Христос. Ціль Його приходу на цей світ не була іншою, як лишень повернення Богові належної честі і слави через відкуплення людського роду. При Його Народженні Ангели співають величну пісню слави. „Слава на висотах Богу й на землі мир, людям його вподобання” [Лука 2,14]. Слава Божа стала девізом Ісуса Христа в усьому Його житті. Від Нього можна часто почути: „Я не шукаю моєї слави” [Ів. 8,50]. А на іншому місці Він каже: „Бо зійшов я з неба не для того, щоб волю власну чинити, а волю того, хто мене послав” [Ів. 6,38]. На Тайній Вечері Він запевняє Апостолів: „І все, що попросите в моє ім'я, те вчиню, щоб Отець у сині прославився” [Ів. 14,13]. Божа слава - це також головна мета усіх наших церковних молебнів і Святої Літургії. Кожне наше Богослуження починається і закінчується

прославою Бога в Пресвятій Трійці. Щоб належно сповнити ціль, призначену нам Богом, стараймося часто славити Бога молитвою прослави, навіть у стражданні кажучи: „За все хай буде Богові честь і слава.” Кожного дня під час ранкової молитви зробимо добрий намір, що в часі дня все робитимемо тільки на Божу честь і славу. Дивлячись на красу природи, пригадаймо собі, що вона проголошує нам Божу велич, красу, силу, могутність, любов і доброту. ■

Поста́ви та літургійні

кл. СЕРГІЙ ЛЕНЧУК

V КУРС

ЖЕСТИ

(продовження)

Святого і Марії Диви і став чоловіком»;

- віддаючи шану вітварю, на якому немає Пресвятих Дарів.

Поза цими випадками виконуємо його перед обрядом кадіння і після його закінчення.

Не чинять поклону, ані не приклякають ті, хто несе хрест, свічки і книгу Євангелії.

б) Приклякання

Приклякання є знаком, який виражає назовні волю і бажання людини

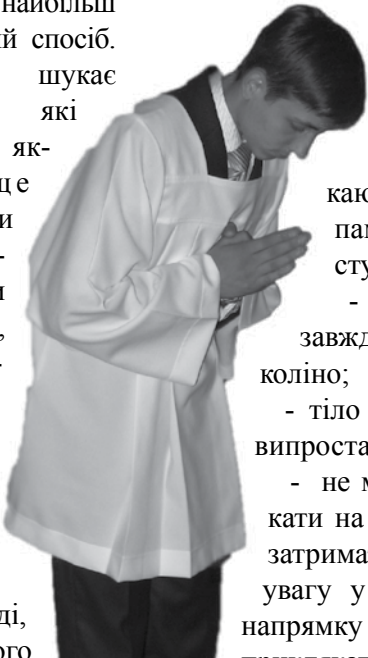
віддати Богові шану, щоб, наближаючись до Нього, привітати Його, або попроситись, в найбільш властивий спосіб. Людина шукає жестів, які могли б якнайкраще виразити її прагнення. Ми приймаємо, що особливо виразним знаком є приклякання - знак покорності людини і віддання пошани Богу. Однак є ним тільки тоді, коли правильно його виконуємо. Не кожний жест є подібним до приклякання, а в реальності його спрощують до звичайного присідання, або до неокреслених рухів, які називають прикляканням.

Приклякаємо тільки перед Пресвятими Дарами, але також перед хрестом, від часу його адорації у Велику П'ятницю аж до початку Пасхальної Вігії. Перед Пресвятими Дарами, схованими в Дарохранительниці, приклякаємо на одне коліно. Якщо Пресвяті Дари виставлені до публічної адорації, то згідно традиції, приклякаємо на два коліна. Чинимо це тоді, коли доходимо до вітваря, або коли від нього відходимо, або переходимо перед Дарохранительницею з однієї сторони на іншу.

Приклякаючи, потрібно пам'ятати наступне:

- приклякається завжди на праве коліно;
- тіло повинно бути випростане;
- не можна приклякати на бігу, потрібно затриматись, звернути увагу у відповідному напрямку і тільки тоді приклякати;
- коли приклякаємо па-

рами або всі міністранти разом,

а) Поклін

Розрізняють два види поклонів: похилення голови і похилення тіла.

Похилення голови.

Тіло залишається випростаним, похиляється лише голова. Руки повинні бути складені.

Легкий поклін голови виконуємо:

- вимовляючи імена трьох Божих осіб, ім'я Ісуса, Найсвятішої Диви Марії, а також святого, на честь якого відправляється Свята Літургія;

- приймаючи благословення;

Такий поклін забороняється перед літургійною дією і після її закінчення.

Похилення тіла.

Похилення тіла виконуємо глибоко, усім тулубом, руки тримаємо складеними. Такий поклін священник виконує під час деяких месальних молитов. Разом зі священником виконують його в наступних випадках:

- під час визнання віри на слова «І воплотився з Духа

Святого і Марії Диви і став чоловіком»;

Святого і Марії Диви і став чоловіком»;

потрібно це робити одночасно і рівно. При більшій кількості прислужуючих церемоніарій може подати заклик до спільного приклякання.

в) Процесія

Під час Святої Літургії не бігаємо, а ходимо. Є у цьому ходінні якась повага і

гідність, що випливають з величі таємниць, які переживаємо.

Це відноситься передусім до процесії, але не тільки. В кожному переході під час Літургії зберігаємо поважну поставу, адже від людини, яка йде у літургійній процесії, променіє Божа слава і радість служіння Господу.

Дехто радить вчитися ходити так, нібито маємо на голові книжку. Тіло має бути випрямлене, руки складені, не озиратися по боках, також не

відстаємо, ані не наступаємо на міністранта, який іде попереду. Ніколи не ходимо по храмі у час прокламації Євангелія, Євхаристійної молитви, молитви «Ось Агнецъ Божий», кінцевого благословення.

Найчастіші переходи в Літургії - це процесії. Йдемо тоді рівно, згідно встановленого порядку, не поспішаючи, зберігаючи поважний вигляд, пам'ятаючи, що процесія є знаком нашого паломництва до Бога. Встановлювати порядок процесії можна в подвійний спосіб: згідно виконуваних функцій або за зростом. Ці способи можемо використовувати поперемінно, залежно від обставин (кількість міністрантів, велика вікова різниця, естетичні погляди).

Якщо група

формується за зростом, тоді першими завжди йдуть ті, що несуть кадило і лутку, далі - міністранти зі свічками, а також міністрант, який несе хрест. За ними йдуть згідно зросту міністранти, одягнені в комжі, далі - старші прислужуючі, одягнені в альби, потім - лектори і аколїти (якщо в парафії такі є), а також дякони. Дякон, а в разі його відсутності лектор, несе книгу Євангелії, ідучи серединою процесії перед целебрансом.

г) Жести рук

Жести рук відіграють в Літургії дуже велику роль. Завдяки відповідному укладу рук людина може краще виразити радість, прославлення, подяку, прохання, жаль та інші свої внутрішні переживання. Завдяки рукам людина найчастіше висловлює свою доброзичливість іншій людині, через жести рук повніше

виражає також свою віру і любов до Бога. Всі жести рук потрібно виконувати зрозуміло і правильно.

Особливу увагу необхідно звернути на такі жести:

- руки, складені до молитви (долоні щільно доторкаються одна до одної і скеровані вгору, правий палець закладений на лівий, лікті прилягають до тулуба. Якщо декілька міністрантів стоять або йдуть поруч, то завжди повинні мати однаково складені руки);

- які чинять знак хреста (ліва рука лежить на грудях, права повільно торкається чола, грудей та

плечей);

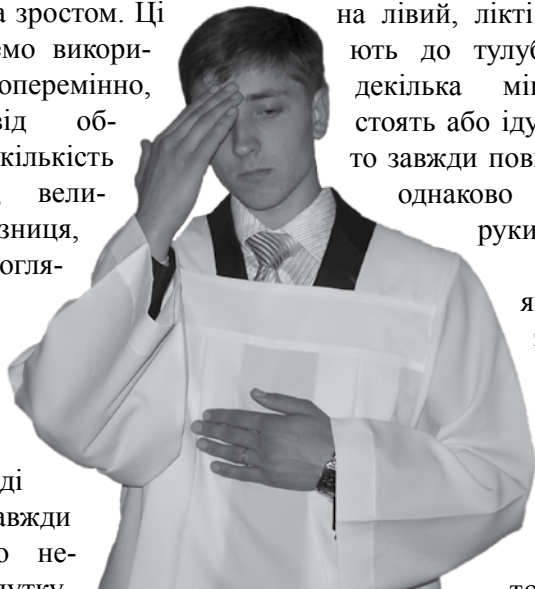
- биття себе в груди (ліва рука спочиває нижче грудей, права, легко стиснута, делікатно вдаряє в груди);

- руки, схрещені на грудях;

- руки, які переказують знак миру;

- руки, які виконують якусь літургійну послугу (повинні бути правильно складені, в кожному окремому випадку інакше, залежно від виконуваної функції. Літургійні предмети тримаємо обережно та з пошаною).

Руки людини, яка наближається до Бога, повинні бути безвинні: «Хто на гору Господню зійде і хто буде стояти на його святому місці? Той, чий безвинні руки й чисте серце» (Пс. 24,3-4).

Урочистість Тіла і Крові Господніх присвячена вшануванню таємниці Євхаристії, коли принесені в дар хліб та вино міццю Ісуса Христа-Священика стають Його Найсвятішими Тілом та Кров'ю.

ДК. РОСТИСЛАВ КРИМСЬКИЙ
ПРАКТИКА

Урочистість Тіла і Крові Господньої

Окрім цього, вшанування Тіла і Крові Господніх є необхідним і належним релігійним актом для кожного християнина.

Ісус Христос запевнив, що не залишить нас самих: «Отож я з вами по всі дні аж до кінця віку.» (Мт. 28, 20б); і саме Його присутність в Євхаристії є виконанням цієї обітниці. Господь дав нам Своє Пресвяте Тіло і Кров, щоб ми мали вічне життя: «Я – хліб живий, що з неба зійшов. Коли хтось цей хліб їстиме, житиме повіки. І хліб, що його я дам, це – тіло моє за життя світу» (Йн 6, 51) та «Хто Тіло моє їсть

і Кров мою п'є, той живе життям вічним, - і я воскресу його останнього дня.» (Йн 6, 54). Вічне життя залежить від того, наскільки ми з'єднані з Ісусом Христом. Якби ангели могли заздрити, то вони б позаздрили нам в тому, що можемо приймати Господа Ісуса Христа в Святому Причасті під видом хліба та вина. Ніколи ще не було такого,

адаптаційний та євангелізаційний характер, адже під час процесійної ходи з Пресвятими Дарами ми віддаємо честь, славу і поклоніння Всемогутньому Богові, в Трійці Єдиному, а по-друге, свідчимо іншим про нашу віру у Воскреслого Христа, Який присутній в Пресвятых Дарах.

щоб Бог настільки близько хотів з'єднатися зі Своїм створінням, що дав Себе на поживу: «Хто споживає Тіло моє і Кров мою п'є, той у мені перебуває, а я - в ньому.» (Йн 6, 56).

Це - Тіло Христове, принесене в дар і, отже, «преломлене» заради всіх потребуючих і грішників.

Це те ж саме Його Тіло, за допомогою Якого зцілялися паралізовані, сліпі, глухі і німі. Воно є вираженням співчуття і милосердя, які стають способом життя, і ми покликані жити цим Тілом, щоб набути способу життя Христа. Це те саме Тіло, яке було катоване перед смертю, прибите на хресті за наші гріхи, яке перестало жити, коли Ісус Христос «віддав Духа» (Йн 19, 30). Це те ж саме Тіло, яке на третій день воскресло і повер-

Характерною рисою цієї урочистості являється Євхаристійна процесія з Пресвятими Дарами навколо храму або вулицями міста чи села, що має адораційний та євангелізаційний характер

нулося до життя, те саме Тіло, на взірць якого переминаяться й наші тіла після воскресіння мертвих.

Сьогодні Церква закликає нас до споглядання і прославлення безконечного милосердя Господа Ісуса Христа, що віддав Своє життя заради нашого спасіння. Наш Господь Ісус Христос залишив нам святе Таїнство Євхаристії, щоб ми завжди перебували в спілкуванні з Ним і узгоджували своє життя з Його життям. ■

Початки цього свята сягають середньовіччя, а точніше, XIII століття. Воно було встановлене для зростання народного благочестя, а також для боротьби з єретичними вченнями. Спочатку, в 1251 році, це свято практикувалося лише в Льежській дієцезії, а вже в 1264 році Папа Урбан IV зобов'язав до нього

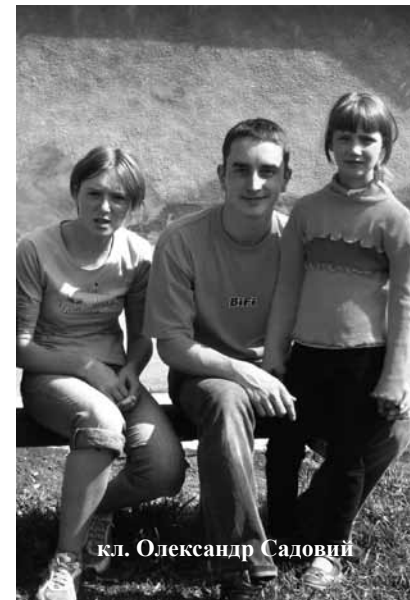

Тому, хто буде їсти хліб або пити чашу Господню недостойно, буде винний за тіло і кров Господню 1 Кор. 11,27

ую Церкву. Характерною рисою цієї урочистості являється Євхаристійна процесія з Пресвятими Дарами навколо храму або вулицями міста чи села, що має

Любити означає служити

Семінарійні роки - це справді благодатний час, це заглиблення у Бога та пізнання свого покликання. Крім звичайного повсякденного життя, яке складається з молитви, навчання і відпочинку, семінаристи займаються ще й душпастирською працею, і не тільки...

кл. Олександр Саловий

ІНТЕРНАТИ

Щонеділі група семінарив відвідує Соколівську і Солюбокецьку школи-інтернати. Там вони проводять катехизи, граються з дітьми у різноманітні ігри. Щомісяця там відбувається Божа Служба. Протягом 3-х років відповідальним за це душпастирство був семінарист Жарук Олег: «Ніколи не думав, що буду займатися дітьми, зокрема з інтернату... Багато хто може вважати їх невихованими, невдахами або ще кимось. Насправді ж це дуже добрі діти, такі, як і всі - щирі, відкриті і щасливі, що до них приїжджаємо. Ці 3 роки були повними радості з того, що можна було дарувати їм любов, якої вони так потребують. Ці діти дуже потребують опіки священика і в майбутньому, якщо на це буде Божа воля, я також хотів би з ними працювати.»

У зв'язку з тим, що семінаристи в курсу йдуть на річну практику, відповідальним за душпастирську працю в інтернатах буде кл. Олександр Саловий, який навчається на 2 курсі.

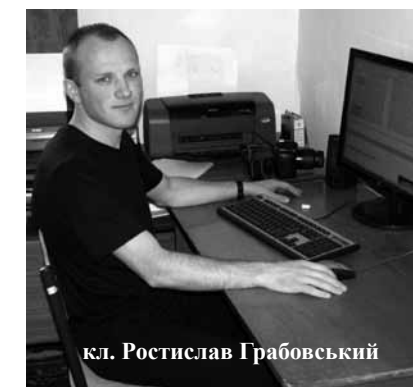
СЕМІНАРІЙНА ГАЗЕТА «ГОЛОС СЕМІНАРІЙ»

У 2008 році наша семінарійна газета відновилася і почала мандрувати не лише рідною єпархією, але й поза її межами. Дякуючи підтримці ректора о. В'ячеслава Грумницького, вона набирає обертів. Газета інформує про життя у семінарії, але охоплює також різні цікаві теми: життя святих, богослов'я... Ініціатором відновлення семінарійної газети став кл. Олег Жарук, при співпраці з двома іншими семінарстами: кл. Ростиславом Кримським і кл. Сергієм Ленчуком. Протягом 2-х років кл. Олег був головним редактором «Голосу семінарії».

кл. Олег Жарук

Від 26 березня 2010 року місію головного редактора перейняв другокурсник кл. Ростислав Грабовський. Бажаємо плідної праці, наснаги і Божого благословення.

кл. Ростислав Грабовський

кл. Анатолій Постолович

ДУШПАСТІРСТВО У В'ЯЗНИЦІ

Людина повинна нести Бога усюди і всюди. Не винятком є в'язниця у с. Райківці (Хмельницька обл., Хмельницький р-н), туди щонеділі навідується семінаристи. Вже другий рік поспіль цією душпастирською працею керує кл. Анатолій Постолович, який радо поділився враженнями: «Життя кожної людини наповнене різними несподіванками та змінами. Для мене такою несподіванкою є праця з в'язнями. Ще навчаючись у школі, не уявляв, що працювати му колись з людьми, які з різних причин потрапили за в'язничні ґрати. Але сьогодні, згадуючи слова Ісуса Христа: «Ідіть же по всьому світі і проповідуйте Євангелію всякому створінню» (Мк 16,15), усвідомлюю собі, що саме Господь довірив мені це завдання. Адже кожна людина покликана до спасіння, і кожного з нас Ісус любить однаковою любов'ю. Тому ми повинні робити все можливе, щоб Боже Слово ширилося по усій землі, і навіть у в'язниці. Відвідуючи в'язнів, ми намагаємося донести їм самого Ісуса Христа та його любов, щоб і в їхніх серцях запалити вогник надії на Господа, Котрий змінює серця». ■

Семінарійне ЖИТТЯ

«Божий народ Старого Завіту»

На протязі трьох днів (12-14 квітня) наша семінарійна спільнота мала змогу слухати конференції отця професора Краківської Папської Теологічної Академії Томаша Єльонека. Тема розважань була наступна: «Божий народ Старого Завіту». Отець на протязі багатьох років викладає в нашій семінарії, а крім того, проводить щорічні Біблійні симпозиуми. Висловлюємо вельмишановному професору свою велику вдячність та огортаємо його своєю молитвою.

СВЯТО СЕСТЕР СЕРЦЯНОК

1 травня у парафії Христа Царя відбулися урочистості пов'язані із сторіччям діяльності сестер, дочок Непорочної Серця Діви Марії у місті Хмельницькому. Св. Літургію очолив Архієпископ, Митрополит Львівський Мечислав Мокищук. Семінаристи четвертого курсу асистували на святковій Св. Месі. Після Літургії молодь та діти представили грандіозну виставу про історію та діяльність сестер у їхній парафії.

Мабуть, для кожної людини її дитинство - це сукупність здебільшого щасливих спогадів, що захоплюють безпосередністю дитячої фантазії, простоти та добродушності. Усе це згодом перероджується в дорослу зрілість і бачення світу іншими очима. Прикладом може стати дитинство Йозефа Ратцінгера - папи Бенедикта XVI, багате своїми подіями, простою, любов'ю і святістю життя.

кл. Віктор Мазур

III курс

Йозеф Ратцінгер народився у Велику Суботу - 16 квітня 1927 року, в невеличкому містечку Марктл над Інном. Наступного дня його охрестили - у воді, яка щойно була освячена Великодньої ночі. Він був першим охрещеним в новій воді і ця подія запам'яталася у його родині. Таким чином його життя від початку було заглиблене в таємниці Великодніх свят. Це й досі переповнює його душу вдячністю, адже таке могло бути лише знаком якогось надзвичайного благословення.

В 1929 році, через два роки після народження Йосифа, їхня родина виїхала з Марктл над Інном. Варто зазначити, що третина спогадів Йозефа Ратцінгера

Дитячі роки папи БЕНЕДИКТА XVI

Родина Ратцінгерів: батько Йозеф, мама Марія, сестра Марія, брат Георг і малий Йозеф

про його дитинство була пов'язана з частими переїздами в пошуках кращого життя і способу забезпечення родини, оскільки у ті часи життя було складним і повним випробувань. Їхня родина оселилася в маленькому містечку під назвою Тітмонінг, біля кордонів Австрії,

Поза всією несприятливістю історичної епохи він захоплювався різними науками: математикою, історією, літературою

вплив якої можна зауважити в архітектурі самого міста. Важка господарська криза залишила сліди не лише в економіці країни та міста, але й у дитячій душі малого Йозефа. Дивлячись на тяжку працю і старання батьків, він не міг не сумувати.

В кінці 1932 року його батько вирішив знову змінити місце проживання. В грудні, перед святом Різдва Христового, родина переїхала до Аушау, маленького

містечка, що славилось землеробством, і була дуже здивована прекрасним помешканням, яке було призначене для них. Якийсь із фермерів збудував дім згідно з тодішніми стандартами, з балконом і багатьма іншими сучасними спорудами. Садок біля хати та інші мальовничі місця цього краю сприяли розвитку почуття краси та величі

Вид на місто Марктл над Інном в якому народився майбутній понтифік

навколишнього світу, а також захопленню мистецтвом Творця... Так проходило дитинство. Тоді ж Йозеф, його брат Георг і сестра Марія готувалися до переходу з молодшої школи до ліцею.

Дорога до школи тривала півгодини, що давало змогу на різноманітні роздуми та спо-

стереження та й звісно ж, повторення попередньо вивченого матеріалу. Якщо початкова школа не представляла для нього чогось складного, то з приходом в гімназію довелося стати перед лицем нових предметів і нових вимог, хоч був наймолодшим і найменшим учнем в класі. Латинь вчили з традиційною суворістю і докладністю. Цей предмет було трактовано як підставовий серед усіх занять. Це принесло Йозефу Ратцінгеру рясні плоди пізніше, уже як теологу, в дослідженні джерел латинською і грецькою мовами.

Не можна оминати увагою часи, в яких жив молодий Йозеф Ратцінгер. Німеччина тоді була під владою націонал-соціалістичної партії на чолі з Гітлером. Вже 1938 рік приніс війну з Австрією, яка була приєднана до території Німеччини. Але ці похмурі часи все ж мають свої світлі спогади, такі як виїзди до Зальсбурга, з братом Георгом, на симфонічні концерти Бетховена, Моцарта та інших відомих композиторів. Саме вони й прищепили Йозефу Ратцінгеру любов до музики,

яку він і сьогодні виливає грою на фортепіано.

Поза всією несприятливістю історичної епохи він захоплювався різними науками: математикою, історією, літературою, з ентузіазмом читав Шиллера, твори якого зда-

валися йому особливо високоморальними і цікавими. Але час ішов, і після закінчення гімназії його чекала військова служба, навчання в духовній семінарії та інші події, що ставали в його житті новою літерою і привели його до служіння Богові та людям, в особі Папи Бенедикта. ■

Семінарійне ЖИТТЯ

Коли починається життя?

Евтаназія – «ДОБРА» СМЕРТЬ ЧИ САМОВБИВСТВО?

ЄВГЕНІКА - ПРАКТИКА, СПРЯМОВАНА НА СТВОРЕННЯ КРАЩОЇ ПОРОДИ ЛЮДЕЙ...

Про ці та інші проблеми розповідав о. д-р. Веслав Реглінський, який 13 травня провів три уроки у Городоцькій Вищій Духовній Семінарії Святого Духа. Теми, які розглядалися, викликали у семінаристів безліч запитань, - адже вони й надалі дуже актуальні. Дуже важливо, що семінаристи, як майбутні Церкви, мають можливість пізнавати та розвиватись у цьому напрямку.

Біоетика (з грецької мови βίος – життя, εἶθος – звичай) одна з сучасних наукових сфер життя сучасної людини, що стосуються питань передавання життя, генетики, медичних досліджень, терапії, турботи про здоров'я і життя людини. І, зрозуміло, що це також певне завдання для Церкви, котра має встановити, як далеко наука та медицина має заглиблюватись у людину, щоб не порушувати одвічного плану Творця.

Від Подолан до Лемків

кл. Микола Бистрицький
I курс

Цього разу ми дещо поширили коло своєї діяльності, намагаючись порадувати і підтримати духом не лише християн, але й спробувати промовити до людей, які з різних причин перебувають далеко від Бога. Саме тому наші концерти відбувалися у місцевих клубах, палацах культури, а навіть у будинку зібрання прикарпатських русинів.

Першим був виступ у Черноречевському будинку культури, куди нас запросив професор семінарії і водночас настоятель місцевої парафії в смт Чермерівці, о. Станіслав Сівец. Потужним звуком завдячуємо о. Павлу Каліновському, звукорежисеру концерту. Масмо надію, ця подія не залишила байдужим серце

жодного з присутніх.

Далі ми виступали у будинку культури с. Писарівка Хмельницької області. Спів семінарійного гурту став веселим завершенням катехизи о. Олега Сакаєва та кл. Ростислава Кримського, у супроводі місцевого гурту «Сіон», на яку були запрошені всі мешканці села.

Потім нас чекала мандрівка за межі Кам'янець Подільської дієцезії, до високої і прекрасної квітки України – Закарпаття. План концертів був такий: 9 травня – с. Драчино та м. Свалява, 10 травня – виступ на Дні молоді у м. Мукачеві. Перший концерт незважаючи на несприятливі погодні умови все ж таки вдавсь вдавсь. Натомість у Сваляві погода не мала на нас жодного впливу, бо виступ відбувся у палаці культури. Грати там було суцільним задоволенням, публіка надзвичайно активно підтримувала виконавців танцями та оваціями у перервах між піснями. День молоді у Мукачеві став для нас по-справжньому незабутнім. Молоді люди з великим зацікавленням вислухали конференцію на тему: «Дорога

Переживши світлі свята Христового Воскресіння, гурт «Апостольство покликань» вирушив у дорогу, щоб ділитися великодньою радістю з усіма.

до неба» та акустичну й електричну програми.

І якщо вдалося порушити у людських серцях питання про Бога, то наша праця не була даремною. За це передусім – дяка Йому, Всемогутньому, що обдаровує людей усякими талантами, якими потрібно служити Йому та ближньому.

Дякуємо також о. Станіславу Сівцу, о. Олегу Сакаєву, о. Роберту Новаку та о. Павлу Каліновському за запрошення та допомогу, а також усім, хто якимось чином сприяв нашому «Апостольству покликань».

Музика здатна підштовхнути людину до різних дій, тому бажаємо Вам, щоб музика, яку Ви обираєте, спонукала Вас лише до святості. ■

З початком кожного навчального року кожен семінарист приближається до чогось особливого - Таїнства Священства. Для четвертокурсників - це особливий час - їх обирають семінарійною «владою», а також отримують послугу аколїтату, завдяки якій можуть уділяти вірним Святе Причастя.

кл. Роман Залевський
V курс

IV курс відіграє досить велику роль в нашій семінарії. Як відомо з попередніх випусків семінарійної газети, у нас також відбуваються вибори. Є багато різних функцій і всі вони по-своєму важливі, але внутрішньосемінарійне життя не могло б добре та ефективно функціонувати без декана, віце-декана і церемоніарія. Це наша семінарійна «влада». Саме ці посади і займають клерика IV курсу. Вони - «обличчя» нашої семінарії. Також важливою подією на IV-му курсі є прийняття послуги аколїтату після закінчення великопісних реколекцій. Це означає, що семінаристи стають надзвичайними служителями уділення Святого Причастя, тобто можуть за дозволом уділяти Святе Причастя вірним, а також

На крок ближче або життя семінарїста на 4 курсі

принесити Його хворим.

З початком навчального року семінаристи IV курсу в рамках практичних вправ з катехитики (навчання релігії) розпочинають проводити катехизи в парафії св. Станіслава у Городку. Все більше беруть участь у душпастирських працях в інтернатах, в тюрмі чи

IV курс ще більше формує особистість, вчить відповідального ставлення до своїх обов'язків, відкритості на інших

на зустрічах з міністрантами.

Що ж стосується навчання, то на IV курсі семінаристи продовжують поглиблювати свої знання з теології. Вже немає латинської мови та інших, однак з'являється креатологія (наука про створення світу),

ангелологія (наука про ангелів), демонологія (наука про демонів), гомілетика (проголошення проповідей), есхатологія та інші. Також продовжують писати свою магістерську працю.

Отже, IV курс - це досить відповідальний і важливий рік для семінаристів. Він ще більше формує їхню особистість, вчить відповідального ставлення до своїх обов'язків, відкритості на інших та особливої пошани до Пресвятих Дарів, до Котрих четвертокурсники вже можуть доторкатися. ■

«Зображення цінності людської душі крізь ґрати радянської цензури в українській літературі у другій половині ХХ - першій половині ХХІ століття»

Такою була тема симпозиуму з української літератури у світлі зображених у ній християнських ідей, котрий відбувся у нашій семінарії 27 березня 2010 року.

КЛ. ЄВГЕН ФІЗЕР
I КУРС

До нас завітало чимало гостей, серед них – Заслужений вчитель України Борис Михайлович Нетупський з середньої школи № 1 м. Бар, Радзівський Володимир Анатолійович, вчитель першої категорії, викладач гімназії «Престиж» у м. Рівному, та Василь Миколайович Пастушин, студент факультету журналістики Вінницького педуніверситету ім. М. Коцюбинського. Усі ці люди – високосвічені фахівці у галузі української літератури і просто палкі прихильники українського художнього слова. Організували симпозиум с. Устина Лисенко

с. Устина Лисенко OSB

OSB, котра викладає українську літературу у нашій семінарії, та клерик 4-го курсу Ярослав Росочинський.

Початком стала доповідь с. Устини, котра розповідала про трагічне «паломництво української душі 33-го» за романом Василя Барки «Жовтий князь». Далі, заглиблюючись у події «Саду Гетсиманського» Івана Багряного, під час виступу Володимира Радзівського, ми роздумували над образом страждуючого Христа у творі і тим, якими безмірно важкими були людські хрести у зображеній в романі антихристиянській дійсності часів тоталітаризму.

Надзвичайно захоплюючою та інтригуючою була доповідь Бориса Михайловича Нетупського, котрий розповідав

нам про переслідування українських письменників та нищення справжнього духовно-культурного життя у радянські часи. Відчувалося, що ця людина багато пережила, і тому ми також глибоко переживали його слова про ті недавні сторінки, коли за одне слово можна було заплатити життям.

Василь Пастушина (член Спілки журналістів України та автор власних поетичної і прозової збірок), ознайомив нас з сучасним станом української літератури та одним з її провідних напрямків – постмодернізмом.

У другій частині симпозиуму під назвою «Поезія – це завжди неповторність, якийсь безсмертний дотик до душі...» (Ліна Костенко), ми мали змо-

Борис Михайлович Нетупський

гу насолоджуватись поетичним словом у майстерному виконанні учасників шкільного літературного театру Барської школи №1, під керівництвом Б.М. Нетупського. Перед нами виступили одинадцятикласники Марина Бережнюк (переможниця Всеукраїнського конкурсу кращих читців творчості Шевченка «З Тарасом по життю»), Вадим Борщевський, Надія Маринюк, десятикласниці Інна Кудінська та Тетяна Загоруйко, восьми-класник Олег Чернілевський, до них приєдналися також Василь Пастушина і семінарист Ярослав Росочинський – у минулому вони також належали до плеяди зірок шкільного літературного театру Бориса Михайловича.

Без сумніву – кожен зміг відкрити для себе щось нового, хоча б прагнення пізнавати і більше любити та шанувати нашу талановиту Україну, так щедро обдаровану Богом, та її таку багату творчу стражденню душу...

Дякуємо, що поділилися з нами частинкою своїх сердець і Божими обдаруваннями...

Слова подяки

Відпуст у «СЕРЦІ НАШОЇ ДІСЦЕЗІЇ»

о. Віктор Ткач МіС

Наша семінарія знаходиться під покровительством Святого Духа, тому цього року ми святкували семінарийний відпуст 23 травня, роздумуючи над таємницею Зіслання Святого Духа. Урочисту Службу Божу разом з професорами семінарії відправив директор Дому Милосердя у м. Городку, о. Віктор Ткач МіС. На проповіді отець звернувся до постатей кількох великих священиків нашої дієцезії та всієї України, розповідаючи про свідцтво їхнього життя у часи переслідувань та діяння Святого Духа у їхньому священницькому житті.

Гості з Хмельницької ФІЛАРМОНІЇ

25 травня 2010 року до семінарії прибув камерний оркестр Хмельницької обласної філармонії, на чолі з художнім керівником та головним диригентом, Олександром Драгоном. Семінаристи мали змогу слухати твори визначних геніїв класичної музики: Баха, Моцарта, Шопена, Веделя та Бортнянського. Своїм голосом чарувала народна артистка України, Марія Ясіновська.

«Я двом богам, тобто Богові і радянській владі, служити не буду!»

о. Домінік Яцков
викладач історії

На закінчення Року Священства згадаймо про о. Фелікса Любчинського, священника Кам'янець-Подільської Дієцезії, котрий цілим життям служив Богові, Церкві і вірним на Поділлі. Отже, декілька слів про його служіння ...

У 1909 р. о. Фелікс закінчив Житомирську духовну семінарію. Після свячень перебував у монастирі в Заславі, очікуючи призначення на парафію. В 1913-1914 роках був вікарієм у парафії св. Олександра у Києві, в 1916-1919-х - адміністратором парафії Куна (в 1918 р. вона нараховувала 913 вірних). Від 1919 р. проживав і виконував священницьке служіння в м. Гайсині, а від 1920 р., на прохання вірних, служив у с. Кушилівка, що біля Тульчина на Вінниччині. Увесь цей час, до 1922 р., фактично був її адміністратором.

Вперше був заарештований у вересні 1920 р., за підозрою у шпіонажі, але невдовзі, на прохання вірних, був звільнений. У жовтні цього ж року вдруге потрапив під варту, як «учасник

О. Фелікс Миколайович Любчинський народився у Волинській губернії Костантинівській волості. Далі Меморандум по справі ксьондза Любчинського з 1927 року продовжує, що мешканцю м. Кам'янець по вул. Івана Предтечі, б. 2., було 40 років, коли 13.04.1927 року він остаточно потрапив під варту, звідки вийшов у Соловецькому таборі 17.11.1931 р. вже не на волю, а до вічності, після багатьох років тортур і знущань.

контрреволюційного повстання». Для проведення слідства його відправили до гайсинської в'язниці. В листопаді отримав звільнення.

В 1921 р. знову був заарештований за підозрою участі «в організації повстання проти

радянської влади». Його вкинули до тульчинської тюрми, але знову звільнили, бо виявилось, що під час звинувачення о. Фелікс був під слідством у Гайсині. Пізніше його вкотре арештували і звільнили. Просив свого ординарія, єпископа Петра Маньковського, про виїзд до Польщі, однак дозволу не отримав. Далі проживав у Гайсині, а його родина в Копіївці. У 1919-1920 рр., під час його відсутності в домі священника, там було вбито 7 осіб, також батько і родичі отця. Їхні тіла знайшли у колодязі.

Після цієї трагедії о. Любчинський більше не міг мешкати в Гайсині, і в кінці року переїхав до м. Кам'янець-Подільського. Священницьке служіння виконував у вірменському храмі (в 1918 р. ця парафія нараховувала 833 вірних), піклувався також парафіями в місцевостях Оринін, Супруньківці, Зіньківці.

У 1923 р. його разом з о. Владиславом Двожецьким, Антонієм Недзельським і Вацлавом Шиманським заарештували по груповій справі католицького духовенства і мирян Кам'янець-Подільської губернії. Особливе звинувачення йому пред'явлено у «спротиві в конфіскації коштовних дорогоцінностей». Був засуджений до вищої міри покарання - розстрілу, проте згодом його замінили двома роками ув'язнення. Пізніше отця достроково звільнено.

У серпні 1923 р. його знову арештували у справі навчання дітей катехізму, але отримав звільнення під заклад 500

карбованців. Продовжував навчати дітей катехізму, але вже більш конспіративно. З 1923 р. - настоятель кафедрального храму в цьому ж місті. Від 1923 року по 1927, тобто протягом неповних чотирьох літ, пережив ряд знущань і репресій. Згідно слідчої справи, в цьому часі він періодично був під слідством і звільнений на прохання вірних, або за відсутністю кримінального звинувачення.

Остаточно потрапив під варту 13 квітня 1927 р. Агенти ОГПУ показали йому ордер арешту, провели конфіскацію майна (особливо їх цікавила кореспонденція о. Фелікса). Далі, на слідстві у Допрах (слідчих ізоляторах) і в'язницях, його листи стали головними речовими доказами у антирадянській діяльності. О. Фелікс пройшов випробування віри у кам'янецькій, проскурівській, київській і харківській в'язницях. З останньої етапом потрапив до московської тюрми на Бутирках. Там пройшов найважчі допити, що викликали у нього невроз. Власне там, 11 квітня 1928 р., оголосив голодування, просячи особистої розмови з прокурором. І виграв, тому що 18 квітня виконано поставлені ним умови. Знущань поменшало. З московського періоду збереглися його слова, звернені до слідчих: «Людина, що перестала вірити

в Бога, є диким звіром, що втік з лісу». Звинувачення з 1927 р. для о. Фелікса Любчинського були наступні:

«У 1922-1927 рр. систематично в присутності багатьох вірних проголошував антирадянські контрреволюційні проповіді, виступаючи в них як прихильник польської буржуазії [...] брав участь в агітації і пропаганді повалення радянської влади, використовуючи при цьому релігійні і національні пересуди народних мас».

21 серпня 1928 року о. Фелікс був засуджений за ст. 58-4, 58-7, 58-10 і 59-7 КК РСФСР на 10 років виправних робіт. Далі етапом 30 вересня прибув на Соловки, до концтабору особливого призначення. В 1930 р. разом з іншими священиками був переведений на острів Анзер. 18 листопада начальник табірної відділу оцінив о. Фелікса такими словами: «Ідейно стійкий і впертий ворог всього радянського. Заслуговує суворій ізоляції.»

В серпні 1931 р. важко захворів, а в жовтні був переведений в лазарет на центральний острів (до соловецького кремля), де лікарі поставили діагноз - запалення мозку. Під час хвороби його доглядав о. Поталій Ємельянов, котрий перед смертю вислухав сповіді о. Ф. Любчинського. 17 листопада 1931 р. о. Фелікс відійшов до вічності. Над тілом померлого мученика той же о. Поталій відслужив панахиду, яку знав напам'ять, а потім, як великий виняток і вияв поваги, його поховали в окремій могилі, на Соловках.

Спів'язні, котрі добре знали о. Фелікса, відгукувались про нього з винятковою повагою і любов'ю.

В його слідчій справі № П 27379 зберігається характеристика, дана його парафіянами: «Отець Фелікс був сміливим і рішучим, ненавидів радянську владу і нічого не боявся». Донос з 5 лютого 1923 р. свідчить,

що під час проповіді в Кам'янці Подільському, о. Фелікс з амвону звернувся до вірних зі словами: «Я двом богам, тобто Богові і радянській владі, служити не буду»; 5 жовтня 1924 р. о. Фелікс говорив своїм парафіянам: «Більшовики вбили віру в людях. Поки не було тих розбійників, вірні жили і молились спокійно, не боячись нікого; а нині це повинні робити з острахом»; 10 жовтня 1924 р. він закінчив проповідь такими словами: «Віра і Бог були, є і будуть завжди!».

В процесі слідства о. Фелікс заявляв неодноразово, що під час громадянської війни він «наочно і на власному прикладі переконався, що людина, залишаючись віри, одночасно позбувається моральності і перетворюється в дикого звіра. Всі без винятку злочинці, незалежно від того, як би вони себе не називали, мають одну філософію: «Бога немає, отож, все можна, все дозволене»рр.

Незабутнім залишається важкий, позначений мучеництвом, досвід священницького служіння пастирів нашого Поділля у минулому столітті. На прикладі життя о. Фелікса та інших священників того часу кожен може переконатись у цьому особисто. Їхні вислови щодо страждань, переслідувань Церкви і вірних, свідчать про віру, стійкість і мужність. О. Фелікс Любчинський та інші священники Кам'янець-Подільської Дієцезії не боялись вірно служити Богові, Церкві і людям. До речі, ОГПУ та її агенти не могли йому простити проголошуваних проповідей на зрозумілій мові для вірних, у яких навчав істини віри, та що відправляв Службу Божу, сповідав; інакше кажучи, був і жив серед довірених йому осіб. В радянські часи подібний спосіб реалізації священницького покликання вважався контрреволюційною діяльністю, а сам священник ставав ворогом народу.

Торкаючись

органних душ

Орган почав використовуватись у римській літургії від VIII ст. Більше зацікавлення Церкви органом розпочалося в Європі у IX столітті, а в X-му мистецтво органобудування охопило багато європейських країн, серед котрих вирізнялись Італія, Іспанія, Франція та Німеччина.

кл. Ярослав Росочинський
IV курс

Які ж вимоги ставить Церква перед церковними органами та органістами? Відповідь знаходимо у motu proprio Св. Пія X про церковну музику з 1903 р., в апостольській конституції папи Пія XI «Divini cultus», присвяченій церковній музиці з 1928 р., в енцикліці папи Пія XII «Musicae sacrae disciplina» з 1955 р. Висловлювання вищезгаданих пап підсумувала Інструкція Конгрегації Обрядів про Церковну Музику та Літургію з 1958 р. В ній читаємо, що орган є відповідним та урочистим літургійним інструментом

римської Церкви. Органи, котрі призначені для літургійного використання, повинні бути артистично виконані і мати відповідні голоси для церковного вжитку. Перед тим, як орган буде вживатись, його потрібно посвятити і піклуватися ним, як святою річчю. З огляду на суть, святість та гідність Літургії, гра на органі має бути досконалою. Органісти зобов'язані бути достатньо вправними у самій грі, мати відповідні знання музичної теорії та Літургії і пильно оберігати доручений їм інструмент, а скільки б разів не сідали за орган, повинні мати свідомість свого чинного вкладу у Славу Богу та збудування вірних (п. 80-85). Конституція про Літургію Другого Ватиканського Собору (п. 120) чітко говорить: «У римській Церкві потрібно ставитися з належною пошаною до пищавкового органу, як традиційного музичного інструменту, звучання котрого додає церковним церемоніям

величності, а думки вірних підносить до Бога і небесних справ». Інструкція Конгрегації Обрядів «Musicam sacram» з 1967 р. додає: «Необхідно, щоб органісти та інші музиканти вміли не лише вправно грати на дорученому їм інструменті, але й були знайомі з духом Святої Літургії та щораз глибше вникали в неї, щоб, виконуючи свій уряд, навіть тимчасово, прикрашували обряд, згідно натури його окремих частин, і допомагали вірним брати участь у літургійних діях». Саме про орган, цей старовинний літургійний інструмент, про старовинну духовну музику та людей, що її писали, йтиме розмова з **ОРГАННИМ МАЙСТРОМ** Дмитром Титенком, із людиною, що безпосередньо «торкається органних душ», реставруючи їх.

Пане Дмитре, як ви «познайомились» з органом, почали з ним «товаришувати», а навіть «лікувати» його?

Розпочну передусім з вдячності батькам за те, що вони з дитинства намагалися різнобічно мене розвивати, зокрема, й у музичному напрямку. Мені було п'ять років, коли я вперше потрапив на органний концерт у консерваторії ім. П. Чайковського, тепер це Національна Музична Академія в м. Києві. І, відверто кажучи, був надзвичайно вражений, з того часу з органом і залишився. Спочатку була музична школа по класу фортепіано, але вже практично з одинадцяти років я мав щасливу можливість навчатися в органного майстра у м. Києві. Згодом закінчив вищезгадану музичну академію по класу класу фортепіано, на кафедрі старовинної музики в проф. Світлани Шебалтіної. Тепер - аспірантура в Національній академії керівних кадрів культури та мистецтв

України, де під керівництвом проф. Валерії Шульгіної досліджую тему «Клавирне мистецтво другої половини XVII ст- початку XVIII ст. у вимірах європейської художньої культури». Всі ці знання є надзвичайно важливими у роботі зі старовинними музичними інструментами, реставрації чи створенні копій. Мені пощастило бути на стажуванні у швейцарській органобудівній фірмі «Metzler», яка займається стилістикою барокового органобудування. Там я отримав свій перший сертифікат і став професійним органним майстром. Зараз знаходжусь в процесі стажування вже на іншій фірмі, теж швейцарській, під назвою «Kuhn», але в іншій стилістиці, симфонічного та ро-

Ви ведеєте концертну діяльність?

мантичного органобудування.

Концертів практично немає, оскільки дуже багато часу забирають реставраційні роботи. На сьогоднішній день ми маємо чудових виконавців, але поки що відчувається певний брак майстрів, котрі будують клавирні інструменти, тому, мабуть, поки що моя основна місія полягатиме саме в цьому. До того ж, викладацька діяльність теж потребує багато часу. Я викладаю в Академії Керівних Кадрів Культури та Мистецтв експертизу музичних інструментів, а також у Національній Музичній Академії.

Який найбільший органний шедевр Ви реставрували у своєму житті?

Я мав насолоду реставрувати багато цікавих інструментів, зокрема, під час побуту у Швейцарії. Хочу сказати, що Швейцарія - унікальна країна, особливо тим, що у ній поєднані три найголовніші європейські

культури: німецька, італійська та французька. Там є взірці інструментів (діючих інструментів), що збереглися у своєму первісному вигляді від доби ренесансу. І ось я мав дуже цікаві роботи власне з цими інструментами у різних містах Швейцарії. Неможливо передати словами враження, коли торкаєшся органу XVII чи XVIII століття, а це також величезна відповідальність, бо сказане колись Гіппократом: «Не нашкод!» відносно медицини, основне також в роботі кожного реставратора.

У якій послідовності проходить перебіг реставраційних робіт?

У реставраційних роботах слід, передусім, розпочинати від історії даного музичного інструменту. Необхідно зібрати максимальну кількість інформації про нього, докладно вивчити його будову, його основні сонористичні та естетичні звукові характеристики. Ні в якому разі не можна йти проти того, що закладено творцем органу від самого початку, бо результат буде дуже сумний, а навіть фатальний. Слід зрозуміти цей інструмент, зрозуміти того, хто його будував, дослідити особливості інструменту, а лише потім приступати до реставрації. Також важливим у роботі є те, щоб зберегти все, що тільки вдасться, кожному оригінальну деталь, а якщо робити якісь додавання, то виключно в стилістиці даного інструменту.

ДМИТРО ТИТЕНКО:
«Я вважаю, що музика, справжня музика - це один з шляхів до Господа.

Переходячи від інструментів до самої музики, котрій вони служать, хочу запитати: яка ваша улюблена доба в музиці?

Найбільше мене цікавить дослідження старовинної музики. Ця доба надзвичайно широка, це, можна сказати, цілий всесвіт, від середньовіччя і до пізнього ренесансу. Кожна епоха має свої вершини у музиці та в інших сферах мистецької діяльності, має великих композиторів, художників, митців. XX сторіччя, певно, таки завершило перебіг епохи нового часу, настає ще одна епоха, ще невідомо, як назвуть її наші наступники. Але думаю, що старовинна музика, за своєю мовою, виразністю, духовним наповненням, набагато нам ближча, ніж музика доби романтизму, музика XIX чи навіть XX століть. Саме

в старовинній музиці ми можемо знайти ті глибини, мудрість і, напевно, ту можливість наблизитись до Істини, наблизитись до Господа, якої музика більш пізня не в змозі нам дати.

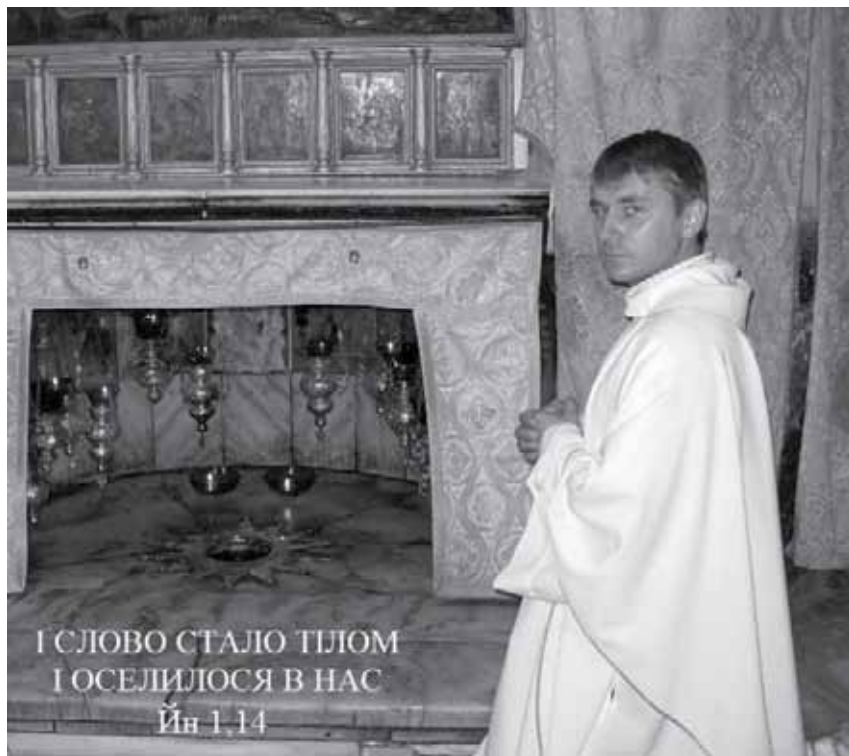
Тобто, можна сказати, в музиці ми зустрічаємо Бога, а композитор для нас виконує роль проповідника, можливо, навіть більше: пророка?

Я вважаю, що музика, справжня музика - це шлях до Господа, один з шляхів до Господа. Це одне з основних завдань музики: вести до Бога. Але слід обов'язково наголосити, що йдеться тут про справжню музику, оскільки музика теж є різною, особливо сьогодні, коли бачимо ці всі різні негативні течії в мистецтві. Справжня музика є понадчасова, її навіть не можна вмістити в якусь конкретну епоху, вона наближена до вічності. Натомість музика, яка не має духовного спрямування, дуже швидко забувається, зникає, відходить.

Чи з музики можна зрозуміти внутрішній стан композитора, а також його послання, скероване до слухача?

Безперечно. Музика - це також своєрідний засіб мови, хоча не за допомогою вербальних засобів, котрими є слова. Вона виражає та передає стан людини, її прагнення, а вони в музиці, як на мене, найбільше спрямовані до Господа. В справжній музиці потрібно просто вміти слухати і прагнути почути через композитора Самого Бога.

Щиро дякую за розмову та бажаю Вам, пане Дмитре, рясного Божого Благословення у вашій творчій та надзвичайно сьогодні потрібній і відповідальній праці.

«За компанію», пішли

о. Василь Косік

Кожне покликання має свою історію. Вона водночас і проста, і неповторна, як листки на дереві, між яким не знайдеш двох однакових. Це тому, що для кожної людини Бог передбачив особливий життєвий шлях, Він його запланував сам, наповнюючи благодаттю кожну хвилину...

Я народився у православній сім'ї, яка у часи комунізму, коли всі ходили на першотравневі паради, не відзначалася великою релігійністю. Проте мене відразу охрестили і я мав, як усі інші, хресних батьків, котрі виконували швидше функцію кумів, аніж вихователів у вірі. Вперше потрапив до церкви з моєю бабусяю. Було це не більше двох чи трьох разів в дитинстві. Пам'ятаю, як ставав на стіл в її кімнаті, щоб прочитати те, що було написано на розгорнутій Євангелії, яку Ісус тримав на іконі: «Прийдіть до Мене всі втомлені й обтяжені, і Я облегу вас.» (Мт 11,28). Було це перше Слово Боже, яке я почув у дитинстві, зацікавившись

розгорнутою книгою. Тепер розумію, що це було Його запрошення, і не просто прийти, але й залишитися у Нього (пор. Йн 1,39), щоб бути з Ним постійно (пор. Мк 3,14).

Бабця моя померла, і далі мною зайнялися протестанти. Саме вони на початку 90-х років розпочали Євангелізацію через телевізор. Чому - сам не знаю, але мене, тоді дванадцятирічного хлопця, зацікавила та телетрансляція. Завершувалися такі програми завжди однаково: молитвою визнання Ісуса своїм Господом і Спасителем, яку слід було повторювати за ведучим. Я звернувся на колінах до малесенької іконки Пресвятої Трійці, припнутої простою шпилькою до килима на стіні, і запросив Ісуса в своє життя. Я дозволив Йому ввійти (Одкр 3,20) і підкорився Його діянню. І ось все почалося! Ісус почав діяти на повну силу. Першого в своєму житті листа я написав саме в редакцію тієї телепрограми. Мені прислали духовну літературу і Новий Завіт

у сучасному перекладі. Захоплений цією книгою, я перечитав її тричі підряд у режимі «закінчив-почав» і міг цитувати Новий Завіт до будь-якої життєвої ситуації. Найбільше тоді запам'яталися слова з Євангелії від Луки 17, 10: «Так і ви, коли зробите все, що вам наказане, то кажіть: Ми слуги нікчемні, бо зробили лише те, що повинні зробити були!» Ось так народжувалася моя віра: «Тож віра від слухання, а слухання через Слово Христове» (Рим 10,17).

Однак потрібно було мати конкретну людину, яка привела б мене до Ісуса. Для Петра такою особою був його брат Андрій, для Натанаїла - Филип (Йн 1,40-45), для мене ж нею став мій однокласник, Олексій. Саме він

монахинь. Я залишав дім зранку, а повертався ввечері після 3-х - 4-х Божих Служб у місті та на селах, і почував себе потрібним! Невипадковим було й найперше читання, прочитане мною як лектором. Це було читання про покликання Самуїла: «І ввійшов Господь, і став, і покликав, як перед тим: Самуїле, Самуїле! А Самуїл відказав: Говори, Господи, бо слуга Твій слухає!» (1Сам 3,10).

Далі мною зайнялися в Городку на катехитичних курсах, які ще на той час (1995-1996рр.), проводилися в семінарії. Отримав дозвіл проводити катехизи, підписаний ще, святої пам'яті, Єпископом Яном Ольшанським. Не можу сказати точно, коли саме прийшло рішення піти до

своєму місці.

І ось вона, мета: дияконські свячення, потім - священницькі... 26-го червня 2004 Церква підтвердила моє покликання! Свою першу Божу Службу відправив 27 червня, саме в 11-ту річницю мого Першого Святого Причастя в рідному місті. Немає випадків, Господь запланував усе не лише на одинадцять років вперед, але ще до мого існування (Єрем 1,5). Хтось вимовив мені цю благодать ще задовго до мого рішення, хтось виблагав її своїми жертвами під час переслідувань. Це незбагненно цінний Божий дар.

Далі - життя священника, 2 роки служіння в місті Бар. Я більше не мусив кликати настоятеля, щоб приніс Причастя чи посповідав хворого. Я міг це робити сам: здійснювати таїнства та нести Ісуса, Того, Котрий не давав мені спокою від дитинства і освітлював Своім Словом мої кроки.

Покликання продовжується кожного дня. Слово розгорнутої книги, яке так полюбилось з бабусиною ікони, тепер вивчаю в Папському Біблійному Інституті в Римі вже 4-й рік. Пильно приглядаюся до Слова Життя, тепер уже не в сучасному перекладі, але в грецькому та єврейському оригіналі. Мав також велику благодать від Бога перебувати у Святій Землі цілих три місяці і звершувати Божу Службу у тих місцях, де була складена Хресна Жертва Ісуса, в священстві Якого беру участь...

Що можна порадити у розпізнаванні покликання? Читайте Слово Боже, проймайте ним. Воно відкриє вам Божу волю, освітить ваш шлях, і ви почуєте Його голос.

Немає випадків. І зараз виразно це бачу... Після п'яти років мого священницького життя і вісімнадцяти років покликання дякую моему Богові, якому служу.

До... КОСТЬОЛУ!

запросив мене просто так, «за компанію», піти до... костьолу! І я погодився. Ввійшовши до храму, прочитав перші слова: «Ісусе, довіряю Тобі!» Та невдовзі, через чотири тижні, залишився сам. Мій друг взагалі перестав ходити до храму. Тепер, коли ми зустрічаємось, він завжди повторює: «Оце то завів!!!»

Залишився, бо почував себе у храмі, як в родині: «І вони постійно перебували в апостольській науці та в братерській спільноті, і на ламанні хліба, та в молитвах.» (Ді 2,42). Спочатку - це було лише в неділю, а потім Божя Служба стала потребою кожного дня: «І кожного дня перебували вони однодушно у храмі» (Ді 2,46). Пам'ятаю дату мого Першого Святого Причастя: 27 червня 1993 року, і нас було тоді, на диво, дванадцять. Саме в тому році ми відремонтували і посвятили старий храм Святої Дороти. Це було народження мого життя як християнина, члена спільноти. Спостерігав, як живе священник, бачив приклад життя сестер-

семінарії. Це не було рішення у якусь конкретну мить, просто я думав так завжди. Мені постійно не давав спокою внутрішній голос: піди, розкажи про Бога... піди, порозмовляй про Ісуса... І я завжди знав, до кого піти і хто цього потребує. Ці думки мене не залишали у спокої, я просто нічим іншим не міг тоді займатися. Маючи 15-16 років, ще перед вступом до семінарії, я «скатехізував» і приготував до святих таїнств усіх моїх католицьких сусідів, які були втроевчетверо старші від мене.

Однак прийшли і перші вагання... Перед самим вступом до семінарії у мене з'явилася дівчина, ми почали зустрічатися. Це не пройшло безболісно, але досі пам'ятаю її мудрі слова: «Ведь это не шутки, от службы для Бога тебя не могу я забрать. Быть может, твоя это к счастью дорога - тебе, лишь тебе то решать». Розлука і вагання ще мучили довгих два роки навіть у семінарії, однак потім надійшли чотири роки спокою і впевненості, що я все-таки на

Скільки священиків працює в Україні?

Скільки священиків працює у світі?

Як подає сайт sibcatholic.ru кількість єпископів у світі зросла на 10,15% - з 4541 в 2000 році до 5002 в 2008 році.

Кількість священиків за цей дев'ятирічний період також трохи збільшилася, з 405 178 у 2000 році до 409 166 в 2008, тобто на 0,98%. В Африці і Азії їх кількість зросла на 33,1% і 23,8% відповідно, у Південній і Північній Америці залишилося на колишньому рівні, тоді як в Європі їх кількість скоротилося на 7%, а в Океанії - на 4%.

Кількість дієцезіальних священиків зросла на 3,1%, з 265 781 у 2000 році до 274 007 у 2008. Натомість число священиків, що належать до інститутів посвяченого життя, неухильно скорочувалося і в 2008 склало 135159, що на 3,04% менше, ніж у 2000 році. З усіх континентів лише Європа продемонструвала абсолютне скорочення числа священиків: у 2000 році число священиків у Європі становило 51% від загальної кількості священиків у світі, тоді як у 2008 році цей показник склав лише 47%. У той же час, в Азії та Африці разом узятих у 2000 році налічувалося 17,5% від загальносвітової кількості священиків, а в 2008 році - вже 21,9%. Відносне число священиків в Південній і Північній Америці незначно зросло і склало близько 30% від загального числа священиків.

Кількість монахів, які не мають священицького сану, скоротилося з 55 057 в 2000 році до 54 641 у 2008. По континентах статистика така: у Європі та Океанії спостерігається різке скорочення числа монахів (на 16,57% і 22,06 відповідно), в Південній і Північній Америці їх кількість залишилася на колишньому рівні, а в Азії та Африці ченців стало більше (на 32% і 10,47% відповідно).

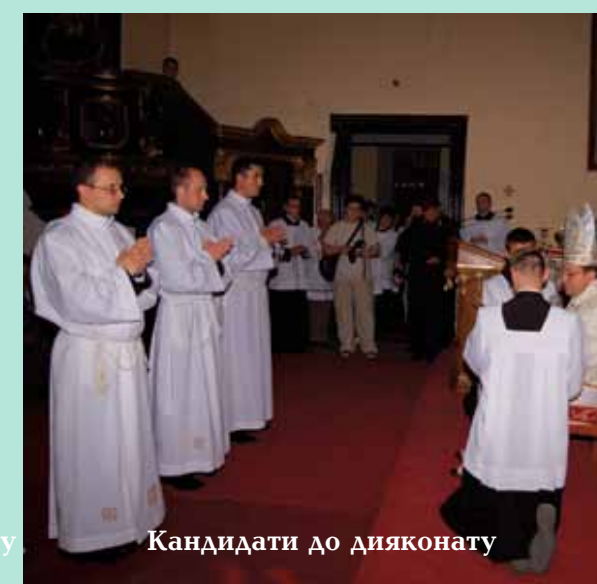
Загальна кількість монахинь майже вдвічі перевищує кількість священиків і в 14 разів - число нерукоположених монахинь; проте їх кількість скоротилася з 800 000 у 2000 році до 740 000 у 2008. 41% з них знаходиться в Європі, 27,47% - в Америці, 21,77% - в Азії та 1,28% - в Океанії. Кількість монахинь за ці роки зросла на континентах, що найбільш динамічно розвиваються - в Африці (на 21%) і в Азії (на 16%).

Свячення пресвітерату і дияконату

29 травня 2010 року

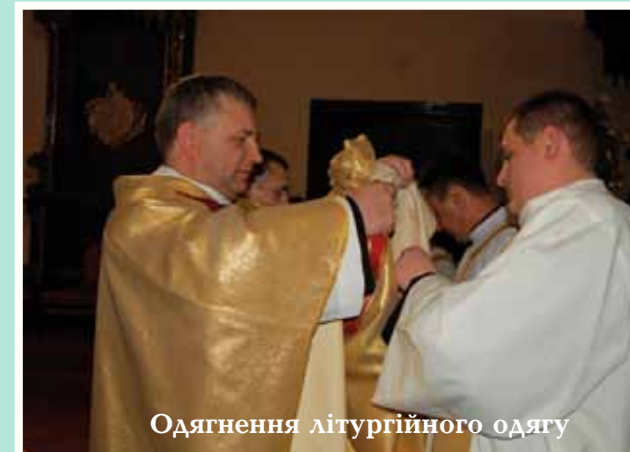
Складання послуху єпископу

Кандидати до дияконату

Накладення рук

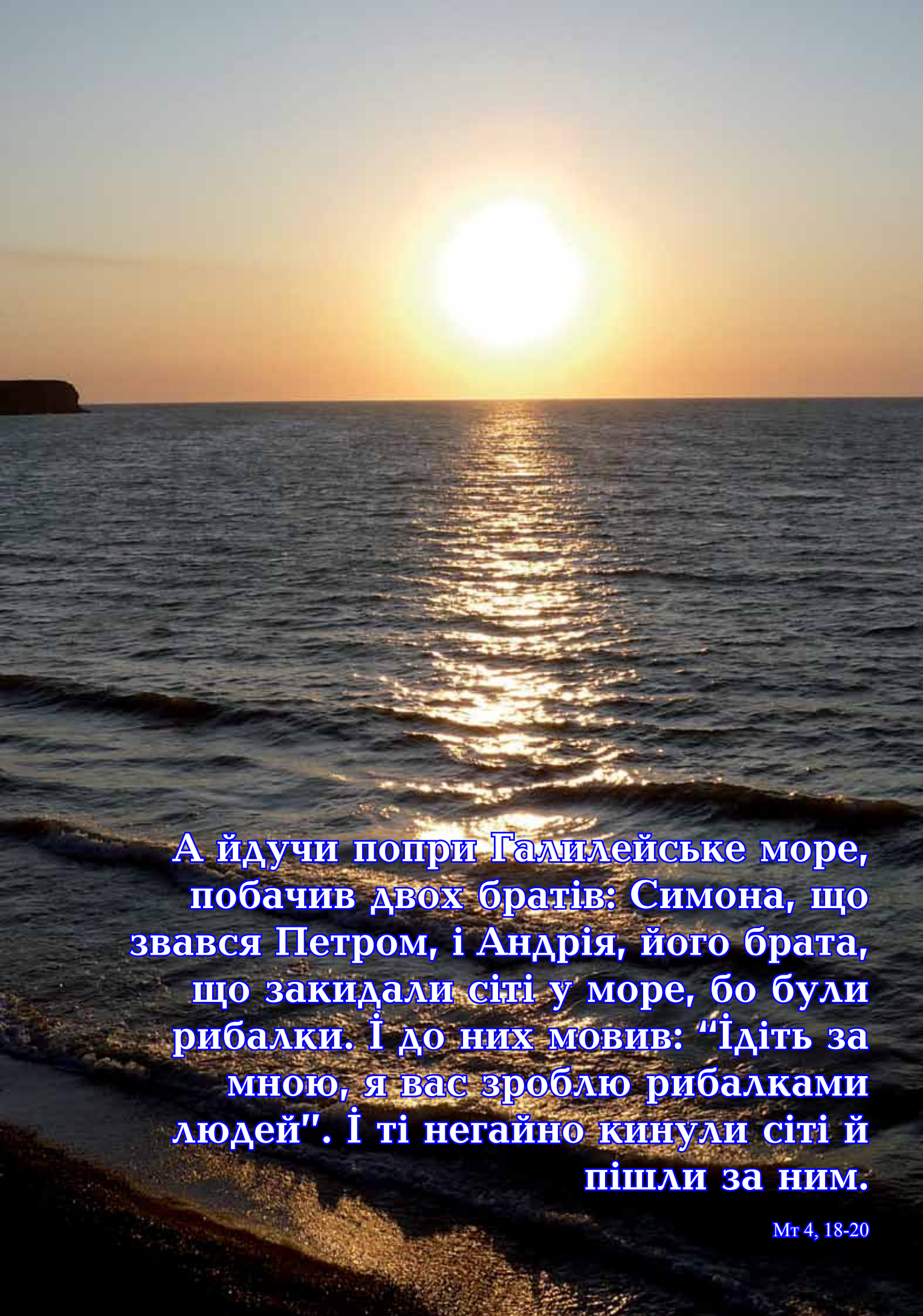
Одягнення літургійного одягу

Літання до всіх святих

Новосвячені священики та диякони разом з єпископом

**А йдучи попри Галилейське море,
побачив двох братів: Симона, що
звався Петром, і Андрія, його брата,
що закидали сіті у море, бо були
рибалки. І до них мовив: "Ідіть за
мною, я вас зроблю рибалками
людей". І ті негайно кинули сіті й
пішли за ним.**